

คำจำกัดความและประเภทของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในภาษาไทย

คำจำกัดความของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้

คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในวิทยานิพนธ์นี้ รวบรวมมาจาก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 วิทยานิพนธ์ หนังสือ และจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัย มีจำนวนทั้งหมด 155 คำ การกำหนดว่าคำที่เก็บรวบรวมมานั้นเป็นคำกริยาหรือไม่ กำหนดตามที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานระบุไว้ โดยถือว่า คำกริยาคือคำที่มีความหมายประจำคำ* อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ แสดงสภาพ แสดงการเปลี่ยนแปลง แสดงอาการและการเปลี่ยนแปลง** (Wallace L. Chafe: 98 - 102)

เนื่องจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้ข้อมูลเฉพาะคำกริยาบอกการเคลื่อนที่เท่านั้น จึงต้องมีเกณฑ์ในการพิจารณาว่าคำกริยาคำใดเป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่หรือไม่ ผู้วิจัยใช้การพิจารณาความหมายของคำเป็นเกณฑ์ โดยถือว่าคำกริยาบอกการเคลื่อนที่หมายถึง คำกริยาที่มีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นรูปธรรม ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต

* ความหมายประจำ มีความหมายตรงกับคำ semantic feature หรือที่ พรทิพย์ พุกผาสุข ใช้คำว่า "อรรถลักษณะประจำ" ความหมายประจำคำหมายถึง ความหมายที่ขึ้นอยู่กับหน่วยความหมายมาแต่ดั้งเดิมมิใช่ได้จากบริบท เช่น ความหมายประจำคำกริยา หมายถึง ความหมายที่มีประจำอยู่กับคำกริยามาแต่ดั้งเดิม เช่น แสดงสภาพ แสดงการเปลี่ยนแปลง แสดงอาการ เป็นต้น (ดูรายละเอียดใน พรทิพย์ พุกผาสุข 2525: 11).

** การจำแนกชนิดของคำกริยาตามแนวไวยากรณ์อรรถวิเคราะห์ ในบทที่ 2 หน้า

การก่อกำเนิดของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่

เนื่องจากคำกริยาบอกการเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์กับคำนามในแง่การก ก่อนที่จะกล่าวถึงคำกริยาชนิดนี้ผู้วิจัยจึงจะกล่าวถึงการกที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ การกที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่โดยตรง* จำแนกเป็น 2 ชนิด คือ

ก. การกที่ไม่บอกสถานที่ ได้แก่ การกที่ไม่บอกบริเวณที่เกิดการเคลื่อนที่ มีอยู่ 5 การก คือ ผู้กระทำ ผู้ทรง-รับ ผู้มีส่วนร่วม เครื่องมือ และปริมาณ

1. ผู้กระทำ ได้แก่ การกที่บ่งบอกผู้กระทำอาการ คำนามที่แสดงการกนี้มีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 สิ่งมีชีวิตซึ่งใช้พลังในตัวเอง กระทำการด้วยความตั้งใจ เช่น

แดง เดิน ถึงโรงเรียน

สุนัข กระโดด

1.2 สิ่งมีชีวิตซึ่งจิตใจใช้พลังในตัวเอง กระทำให้ผู้อื่นเกิดการ

เปลี่ยนแปลง เช่น

เล็ก กรอก น้ำใส่ขวด

แม่ ลาก โต๊ะตัวนั้น

1.3 สิ่งไม่มีชีวิตที่มีพลังในตัวเอง สามารถกระทำอาการได้** เช่น

ลม พัด

คลื่น ชัด ผึ่ง

สัญลักษณ์แสดงผู้กระทำที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ คือ ก

* การกที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาโดยตรง หมายถึง การกที่มีความสำคัญในการจำแนกชนิดของคำกริยา (ดูรายละเอียดในบทที่ 3 หน้า 22).

** สิ่งไม่มีชีวิตที่มีพลังในตัวเองนี้ นักภาษาศาสตร์บางคนจัดเป็นการกพลัง (Force) ส่วนผู้วิจัยจัดให้เป็นการกผู้กระทำ (Agent) เนื่องจากมีลักษณะการปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่เหมือนกับคำนามอื่น ๆ ที่เป็นการกผู้กระทำ

2. ผู้ทรง-รับ ได้แก่ การก่อกบฏบงกชผู้ถูกกระทำ หรือผู้เปลี่ยนแปลงสภาพ
 คำนามที่แสดงการก่อกบฏบงกชผู้ถูกกระทำ

2.1 สิ่งมีชีวิตที่ได้รับผลจากการกระทำของนามที่เป็นผู้กระทำโดยมีการ
 เปลี่ยนแปลงสภาพ หรือสถานที่ เช่น

แดง ถูก รถ เฉี่ยว

แคว ผลัก เล็ก เข้าไปในห้อง

2.2 สิ่งมีชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ หรือสถานที่ โดยมีได้ใช้พลัง
 กระทำการด้วยตนเอง เช่น

เด็ก ตก น้ำ

ช่างไฟ พลัดลงมา

2.3 สิ่งไม่มีชีวิตที่ไม่มีพลังในตัวเอง มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ หรือ
 สถานที่ เช่น

หนังสือ ตกน้ำ

มะพร้าว หล่น

2.4 สิ่งไม่มีชีวิตที่ไม่มีพลังในตัวเอง มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ หรือ
 สถานที่ ด้วยสาเหตุจากการกระทำของนามที่เป็นผู้กระทำ เช่น

เขากรอก น้ำ ใส่ขวด

คลื่นซัด เปลือกหอย เข้าฝั่ง

สัญลักษณ์แสดงผู้ทรง-รับที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ คือ ท

3. ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ การก่อกบฏของสิ่งมีชีวิตซึ่งร่วมในการกระทำ เช่น
 แม่ สวน กับน้อง

ครู แลก หนังสือ กับนักเรียน

สัญลักษณ์แสดงผู้มีส่วนร่วม ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ คือ ส

4. เครื่องมือ ได้แก่ การกของสิ่งไม่มีชีวิต และส่วนของร่างกายของสิ่งมีชีวิต ที่ผู้กระทำใช้กระทำอาการ และมีส่วนทำให้อาการที่เป็นผู้ทรง-รับ เปลี่ยนแปลงสภาพ หรือสถานที่ เช่น

เขา คิง ลินซึก ควยมือซ้าย*

เขา ชื่อ รถ ควยเงิน 50,000 บาท

สัญลักษณ์แสดงเครื่องมือ ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ คือ ก

5. ปริมาณ ได้แก่ การกของจำนวน หรือปริมาณ ซึ่งทำให้กริยาสมบูรณ์ เช่น

เขา ชาย รถ ในราคา 50,000 บาท

หนังสือเล่มนี้ มี ราคา 50 บาท

สัญลักษณ์แสดงปริมาณ ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ คือ ป

ข. การกขอกสถานที่ ได้แก่ การกที่แสดงความสัมพันธ์กับคำกริยา โดยบ่งบอกบริเวณ หรือแหล่งที่เกิดการเคลื่อนที่มีอยู่ 4 การก คือ แหล่งเดิม จุดผ่าน จุดหมาย และบริเวณ

1. แหล่งเดิม คือ การกของนามที่หมายถึงจุดเริ่มต้นของการกระทำ หรือการเคลื่อนที่ เช่น

ฉัน ชาย หนังสือ ให้เธอ

แม่ ออก จาก** บ้าน

สัญลักษณ์แสดง แหล่งเดิม ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ คือ ล

2. จุดผ่าน คือ การกของนามที่หมายถึงจุดที่การกระทำ หรือการเคลื่อนที่ผ่านไป เป็นสถานที่ซึ่งอยู่ระหว่างแหล่งเดิม และจุดหมาย เช่น

เขา ผ่าน บางลำภู

เรือ ลอด สะพาน

สัญลักษณ์แสดง จุดผ่าน ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ คือ ผ

* คำบุพบท "ด้วย" เป็นคำบุพบทการกเครื่องมือ

** คำบุพบท "ใน" เป็นคำบุพบทการกปริมาณ

*** คำบุพบท "จาก" เป็นคำบุพบทการกแหล่งเดิม

3. จุดหมาย คือ การกรของนามที่หมายถึงจุดสิ้นสุดของการกระทำ หรือการเคลื่อนที่ เช่น

มะม่วง ตก น้ำ

ฉันให้ หนังสือ เขา

สัญลักษณ์แสดง จุดหมาย ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ คือ ม

4. บริเวณ คือ การกรของนามที่หมายถึง แหล่งที่มีการกระทำ หรือการเคลื่อนที่ โดยที่การกระทำหรือการเคลื่อนที่นั้น ๆ ใด เริ่มต้น และดำเนินต่อไปจนสิ้นสุดลงในสถานที่เดียวกันนั้น บริเวณจึงหมายถึงนามบอกสถานที่ ซึ่งไม่ใช่แหล่งเดิม จุดผ่าน หรือจุดหมาย เช่น

เรือ จม น้ำ

ทหาร ตระเวน ชายแดน

สัญลักษณ์แสดง บริเวณ ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ คือ บ

เมื่อพิจารณาคำนามที่ต้องปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ จะพบว่ากรที่ ต้องปรากฏร่วมกับคำกริยาชนิดนี้อาจเป็นการกใดการกหนึ่งใน 2 การก คือ การกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ โดยแต่ละการกจะสามารถปรากฏเป็นการกที่ 1 ในรอบการกรของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ได้ หรือปรากฏร่วมกันทั้ง 2 การก โดยมีการกผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 2

ส่วนการกรอื่น ๆ ที่กล่าวมานี้ จะปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่เป็นบางคำ ลักษณะการปรากฏร่วมกันระหว่างคำกริยาบอกการเคลื่อนที่กับการกต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยจำแนกคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ ผู้วิจัยจะได้จำแนกประเภทของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ ดังต่อไปนี้

คำกริยา "ออก" ในประโยคนี้เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย มีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของประธานซึ่งเป็นการถูกกระทำ คือ "แดง" เคลื่อนออกจาก "บ้าน " ซึ่งเป็นการกแหล่งเคิม

$\frac{\text{รถ}}{\text{ก}}$ แล่น

คำกริยา "แล่น" ในประโยคนี้เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย มีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของประธานซึ่งเป็นการกผู้กระทำ คือ "รถ"

$\frac{\text{เด็กจมน้ำ}}{\text{ท บ}}$

คำกริยา "จมน" ในประโยคนี้เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย มีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของประธานซึ่งเป็นการกผู้ทรง-รับ คือ "เด็ก" เคลื่อนจากผิวน้ำลงไปใต้น้ำ "น้ำ" จึงเป็นการกบริเวณ

$\frac{\text{ฉันส่วนกับเล็ก}}{\text{ก ส}}$

คำกริยา "ส่วน" ในประโยคนี้เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย มีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของประธานซึ่งเป็นการกผู้กระทำ คือ "ฉัน" และมีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้มีส่วนร่วม คือ "เล็ก" ด้วย โดยที่ "ฉัน" และ "เล็ก" จะเคลื่อนที่เข้าหากันและผ่านเลยซึ่งกันและกัน

ฉัน \longrightarrow
 \longleftarrow เล็ก

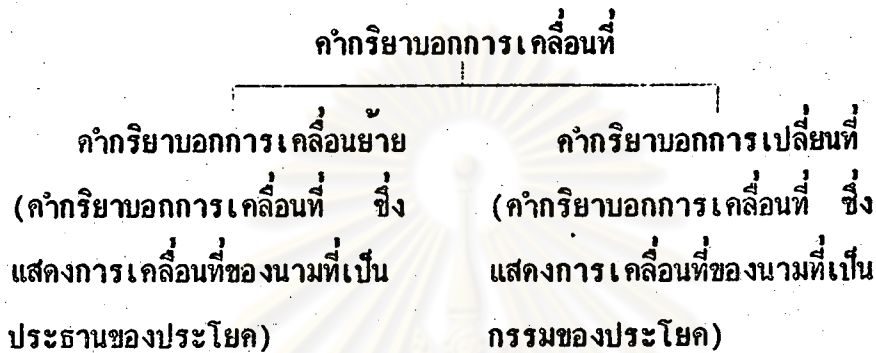
คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายที่ประธานเป็นการกผู้กระทำอาจมีการกผู้ทรง-รับปรากฏรวมด้วย และการกผู้ทรง-รับนี้ คือ "ตัว" ซึ่งจะหมายถึง ตัวของนามที่เป็นการกผู้กระทำนั่นเอง

$\frac{\text{เขา โทม ตัว ลงบนที่นอน}}{\text{ก ท ม}}$

คำ "ตัว" ซึ่งปรากฏร่วมกับกริยา "โถม" นี้ เป็นการกผู้ทรง-รับ หมายถึง "ตัว" ของ "เขา" ซึ่งเป็นการกผู้กระทำนั่นเอง

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ในภาษาไทย เท่าที่พบในข้อมูลมี 74 คำ และจำแนกออกเป็นประเภทย่อยๆ ได้อีก ดังจะกล่าวถึงในบทต่อไป*

คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ประเภทต่าง ๆ ซึ่งจำแนกตามความสัมพันธ์ของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่นั้น ๆ กับประธาน และกรรมในประโยค อาจแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

การจำแนกประเภทย่อยของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ โดยพิจารณาการปรากฏกับคำอื่น ๆ

การจำแนกคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ประเภทต่าง ๆ ออกเป็นประเภทย่อยนั้น ผู้วิจัยพิจารณาการปรากฏร่วมกันของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ กับคำชนิดอื่น ๆ ในประโยค ผู้วิจัยพบว่าคำกริยาบอกการเคลื่อนที่บางคำอาจปรากฏกับประธาน หรือประธาน และกรรมในประโยคสามัญที่มีคำกริยาเพียงคำเดียวได้

คำกริยาบอกการเคลื่อนที่บางคำจะต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น และบางคำจะต้องปรากฏกับคำกริยาอื่นและคำวิเศษณ์ คำกริยาอื่นที่มักปรากฏกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ ได้แก่ คำกริยาบอกทิศทาง ส่วนคำนามที่อาจปรากฏกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่นอกเหนือจากประธาน และกรรมตรงในประโยคนั้น ส่วนใหญ่เป็นคำนามการกบอกสถานที่ ซึ่งได้แก่ แหล่งเดิม จุดผ่าน จุดหมาย และบริเวณ แต่ในบางกรณีก็มีคำนามการกที่ไม่บอกสถานที่ปรากฏร่วมด้วย ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วม เครื่องมือ และปริมาณ ลักษณะการปรากฏของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่กับคำอื่น ดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถจำแนกคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ออกเป็นประเภทย่อยๆ ได้ ดังจะแสดงตารางปรากฏของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่กับคำนามการกต่าง ๆ คำกริยาอื่น และคำวิเศษณ์ ดังต่อไปนี้

* ूरายละเอียดในหน้า 57-61 และ 85-94.

จากตารางนี้เราจะเห็นว่า คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น หรือคำวิเศษณ์ ปรากฏกับคำนามการกต่าง ๆ ได้ 10 แบบ เป็น 10 ประเภทย่อย ดังนั้น เราจึงสามารถจัดประเภทย่อย ๆ ของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย ประเภทนี้ได้ดังต่อไปนี้

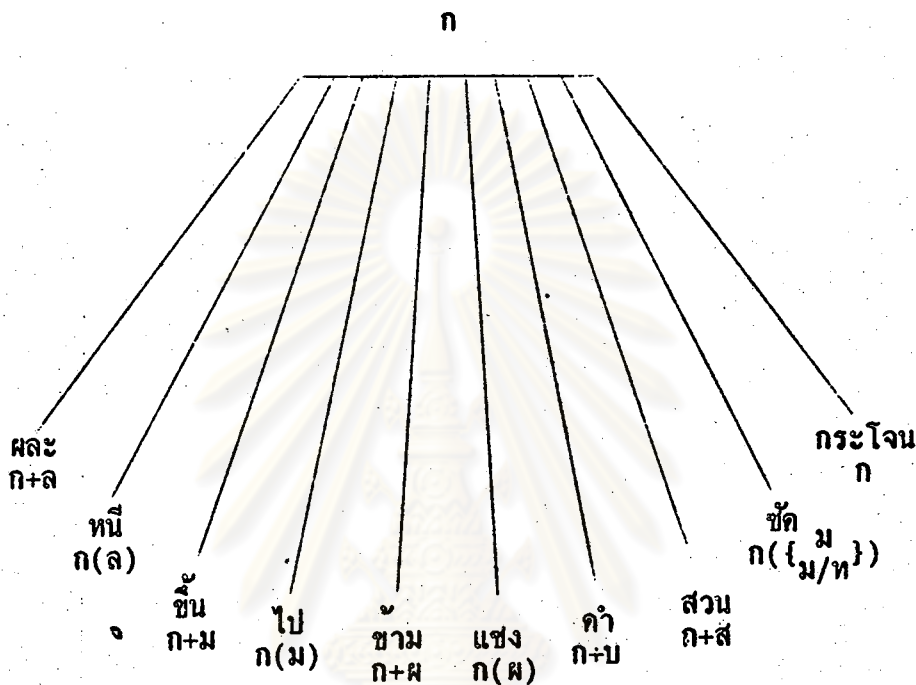
1. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และการกแหล่งเดิม
ก + ล เช่น ผละ
2. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้ ก(ล)* เช่น หนี
3. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และการกจุดหมาย
ก + ม เช่น ชิน
4. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และอาจปรากฏกับการกจุดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ ก(ม) เช่น ไป
5. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และการกจุดผ่าน
ก + ผ เช่น ซาม
6. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และอาจปรากฏกับการกจุดผ่านด้วยหรือไม่ก็ได้ ก(ผ) เช่น แขง
7. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และการกบริเวณ
ก + บ เช่น คำ
8. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และการกผู้มีส่วนรวม
ก + ส เช่น ส่วน
9. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และอาจปรากฏกับการกจุดหมาย โดยที่การกจุดหมายอาจมีบทบาทเป็นการกผู้ทรง-รับด้วยหรือไม่ก็ได้ ก({ม/ท})
เช่น ชัก
10. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่นอีก ก เช่น กระจอน

* เครื่องหมายที่ใช้กับสัญลักษณ์ของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายที่ประเภทต่าง ๆ มีดังนี้

() แสดงการกที่อาจปรากฏกับคำกริยาหรือไม่ก็ได้

{ } แสดงว่า การกที่ปรากฏกับคำกริยานั้น ๆ จะเป็นการกใดการกหนึ่งก็ได้

คำกริยาทั้ง 10 ประเภทย่อมนี้มีการกผู้กระทำเป็นการที่ 1 คำที่ปรากฏกับคำกริยาเหล่านี้จะจำแนกคำกริยาออกเป็น 10 ประเภทดังกล่าว ได้แก่ คำนามการก แผลงเคิม จุดหมาย จุดผ่าน บริเวณ ผู้มีส่วนร่วม และผู้ทรง-รับ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

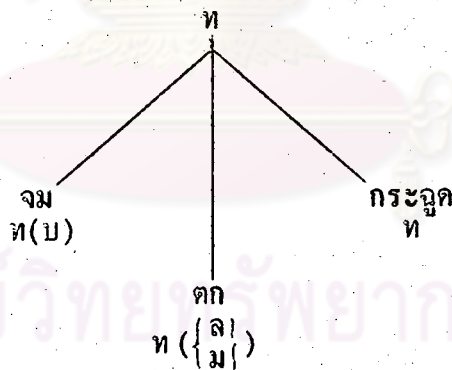
ตารางที่ 5 แสดงการปรากฏของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้ทรง-รับ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น หรือคำวิเศษณ์

คำกริยา บอกการเคลื่อนย้าย	ท	ล	ม	บ	ตัวอย่างประโยค
จม	✓				เรือ จม
	✓			✓	เรือ จม น้ำ
ตก	✓				หนังสือ ตก
	✓	✓			เขา ตก บันได
	✓		✓		เด็ก ตก น้ำ
กระโดด	✓				เลือด กระโดด

จากตารางนี้เราจะเห็นว่า คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้ทรง-รับ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น หรือคำวิเศษณ์ ปรากฏร่วมกับคำนามการกต่าง ๆ ได้ 3 แบบ เป็น 3 ประเภทย่อย ดังนั้นเราจึงสามารถจัดประเภทย่อย ๆ ของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ได้ดังต่อไปนี้

1. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกบริเวณด้วยหรือไม่ก็ได้ ท(บ) เช่น จม
2. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิม หรือการกจุดหมายการกใดการกหนึ่งด้วยหรือไม่ก็ได้ ท($\begin{matrix} \text{ล} \\ \text{ม} \end{matrix}$)
3. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้ทรง-รับโดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่นอีก ท เช่น กระโดด

คำกริยาทั้ง 3 ประเภทย่อยนี้มีการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 1 คำที่ปรากฏกับคำกริยาเหล่านี้ และจำแนกคำกริยาออกเป็น 3 ประเภทดังกล่าว ได้แก่ คำนามการกแหล่งเดิม จุดหมาย และบริเวณ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 ตารางแสดงการปรากฏของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายที่ปรากฏในประโยคได้โดยต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น หรือคำกริยาอื่นกับคำวิเศษณ์

ตารางที่ 6 แสดงการปรากฏของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น หรือคำกริยาอื่นกับคำวิเศษณ์

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย	ก	กริ	วิ	ม	บ	ตัวอย่างประโยค
ถา	✓	✓				เขา ถา เขามา เขา ถา เข้าหา จัน
ดา	✓	✓	✓			พวกเขา ดา กัน เข้าไป พวกเขา ดา กัน เข้าไป ในห้อง
เตร	✓	✓				เล็ก เทร ไปมา เล็ก เทร ไปมา หน้าตลาด
กระถก	✓	✓				แดง (ค้อยๆ)กระถก ไป

จากตารางนี้เราจะเห็นว่า คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น หรือคำกริยาอื่นกับคำวิเศษณ์ ปรากฏกับคำนามกรการต่าง ๆ ได้ 4 แบบ เป็น 4 ประเภทย่อย ดังนั้น เราจึงสามารถจัดประเภทย่อย ๆ ของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ได้ดังต่อไปนี้

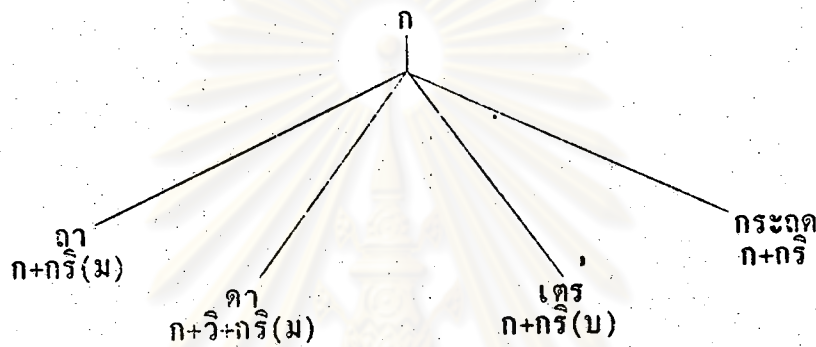
1. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการจดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + กริ(ม) เช่น ถา

2. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ คำวิเศษณ์ "กัน" คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการจดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + วิ + กริ(ม) เช่น ดา

3. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการบริเวณด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + กริ(บ) เช่น เทร

4. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และคำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกระทำอื่นอีก ก+กริ เช่น กระโดด

คำกริยาทั้ง 4 ประเภทย่อมมีการกระทำ เป็นการกที่ 1 และต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น หรือปรากฏกับคำกริยาอื่นและคำวิเศษณ์ คำที่ปรากฏกับคำกริยาเหล่านี้ และจำแนกคำกริยาออกเป็น 4 ประเภทดังกล่าว ได้แก่ คำวิเศษณ์ "กัน" คำนามการกแหล่งเดิม จุดหมาย และบริเวณ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ตารางที่ 7 แสดงการปรากฏของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำจริง-รับ และต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น

คำกริยา บอกการเคลื่อนย้าย	ท	กริ	ม	ตัวอย่างประโยค
ถลา	✓	✓		เขา ถลา ลงไป
	✓	✓	✓	เขา ถลา ลงไป ในทอระบายน้ำ
ถลิ่ง	✓	✓		ลูกบอล ถลิ่ง ลงไป*

* คำกริยา "ถลิ่ง" อาจปรากฏกับการกจุดหมายได้ เช่น "ลูกบอล ถลิ่ง ลงไป ในทอระบายน้ำ" แต่ก็อาจปรากฏกับการกอื่นได้ ดังตัวอย่าง

ปรากฏกับการกแหล่งเดิม เช่น "ลูกบอล ถลิ่ง มาจาก มุมสนาม"

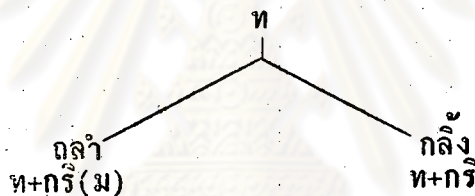
ปรากฏกับการกบริเวณ เช่น "ลูกบอล ถลิ่ง ไป กับพื้นซีเมนต์"

ดังนั้นผู้วิจัยจึงถือว่า คำกริยา "ถลิ่ง" ต้องปรากฏกับการกระทำจริง-รับ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกใดการกหนึ่งโดยเฉพาะ

จากตารางนี้เราจะเห็นว่า คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการก ผู้ทรง-รับ และต้องปรากฏกับคำกริยาอื่นเสมอ ปรากฏร่วมกับคำนามการกต่าง ๆ ได้ 2 แบบ เป็น 2 ประเภทย่อย ดังนั้นเราจึงสามารถจัดประเภทย่อย ๆ ของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย ประเภทนี้ได้ดังต่อไปนี้

1. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการกจุดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ ท+กริ(ม) เช่น ตกลง
2. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้ทรง-รับ และคำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่นอีก ท+กริ เช่น กลิ้ง

คำกริยาทั้ง 2 ประเภทย่อยนี้ มีการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 1 และต้องปรากฏกับคำกริยาอื่นเสมอ คำที่ปรากฏกับคำกริยาเหล่านี้จะจำแนกคำกริยาออกเป็น 2 ประเภทย่อย ดังกล่าว ได้แก่ คำนามการก จุดหมาย ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 แสดงการปรากฏของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และการผู้ทรง-รับ และต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น

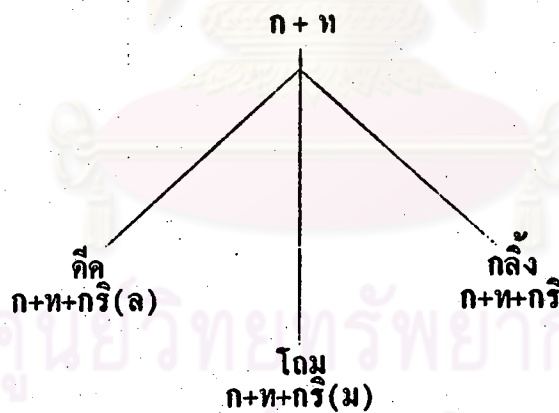
คำกริยา บอกการเคลื่อนย้าย	ก	ท	กริ	ล	ม	ตัวอย่างประโยค
คิด	✓	✓	✓			เขา คิด ตัว ออกมา เขา คิด ตัว ขึ้น จากเก้าอี้
โถม	✓	✓	✓		✓	น้อง โถม ตัว ลงมา น้อง โถม ตัว เข้าหา แม่
กลิ้ง	✓	✓				เขา กลิ้ง ตัว ออกมา*

จากตารางนี้เราจะเห็นว่า คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ การผู้ทรง-รับ และต้องปรากฏกับคำกริยาอื่นเสมอ ปรากฏร่วมกับคำนามการกต่าง ๆ ได้ 3 แบบ เป็น 3 ประเภทย่อย ดังนั้นเราจึงสามารถจัดประเภทย่อย ๆ ของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ได้ดังต่อไปนี้

* คำกริยา "กลิ้ง" อาจปรากฏกับการกจุดหมายได้ เช่น "เขา กลิ้ง ตัว เข้าไป ใน ที่กำบัง" แต่ก็อาจปรากฏกับการกอื่นได้ ดังตัวอย่าง
ปรากฏกับการก แหล่งเดิม เช่น "เขา กลิ้ง ตัว ออกมา จากที่นอน"
ดังนั้นผู้วิจัยจึงถือว่า คำกริยา "กลิ้ง" ต้องปรากฏกับการผู้ทรง-รับ โดยไม่จำเป็น
ต้องปรากฏกับการกอื่นการกใดการกหนึ่งโดยเฉพาะ

1. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง - รับ และคำกริยาอื่น และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิม ก + ท + กริ(ล) เช่น คีค
2. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง - รับ และคำกริยาอื่น และอาจปรากฏกับการกจุดหมาย ก + ท + กริ(ม) เช่น โดม
3. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง - รับ และคำกริยาอื่น โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่น การกใคการกหนึ่งโดยเฉพาะ ก + ท + กริ เช่น กลิ้ง

คำกริยาทั้ง 3 ประเภทย่อยนี้ มีการกผู้กระทำเป็นการกที่ 1 การกผู้ทรง - รับเป็นการกที่ 2 และต้องปรากฏกับคำกริยาอื่นเสมอ คำที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาเหล่านี้ และจำแนกคำกริยาออกเป็น 3 ประเภทย่อยดังกล่าว ได้แก่ คำนามการก แหล่งเดิม และจุดหมาย ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ตารางแสดงการปรากฏของคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่

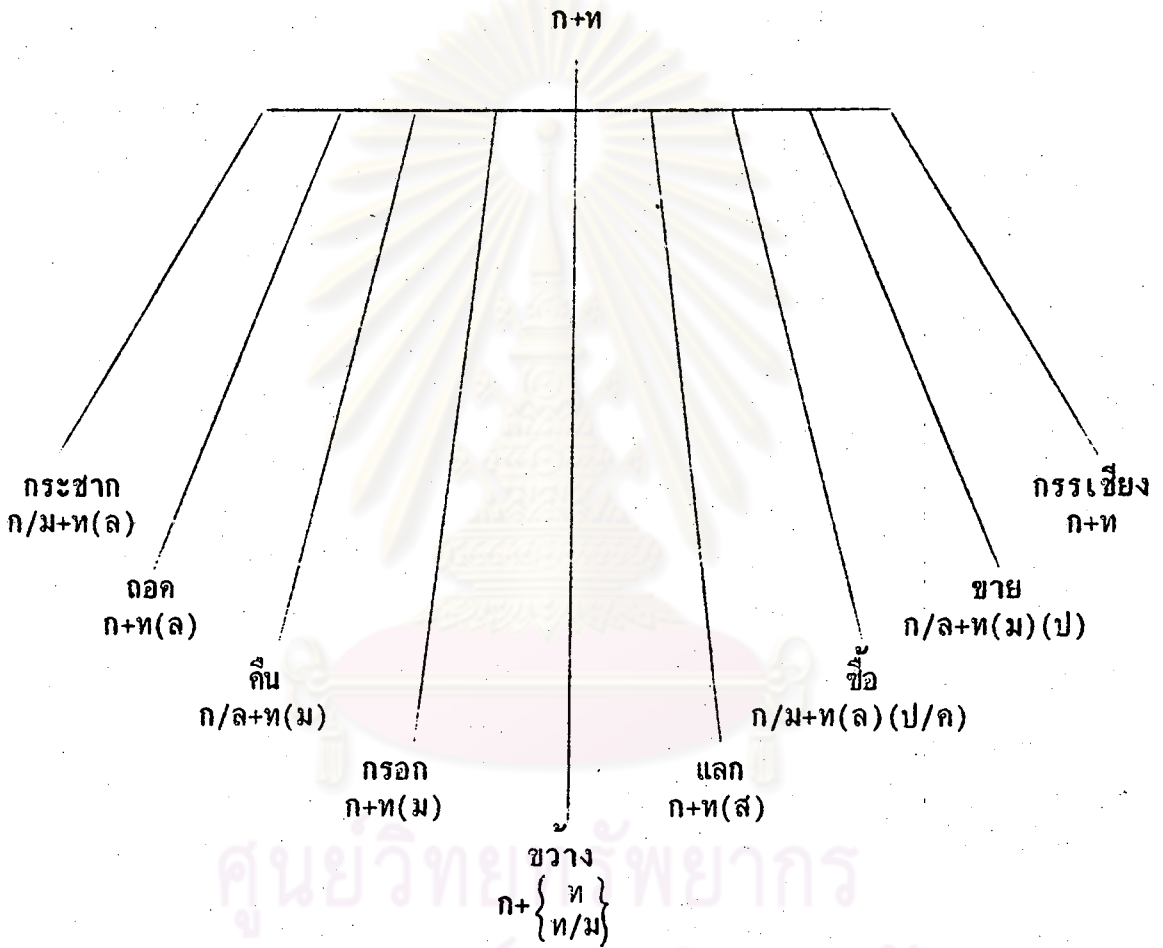
ตารางที่ 9 แสดงการปรากฏของคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ที่ปรากฏในประโยคใด โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น

คำกริยา บอกการเปลี่ยนที่	ก	ก/ม	ก/ล	ท	ท/ม	ล	ม	ส	ป	ป/ค	ตัวอย่างประโยค
1 กระจก		✓		✓							ผู้ร้าย กระจก สร้อย ผู้ร้าย กระจก สร้อย จากผู้โดยสาร
2 อด	✓			✓							เล็ก อด เสื้อ เล็ก อด เสื้อ หุ่นตัวนี้
3 คิน			✓	✓							นักเรียน คิน หนังสือ นักเรียน คิน หนังสือ ครู
4 กรอก	✓			✓							แม่ กรอก ยา แม่ กรอก ยา นอง
5 ขวาง	✓			✓							นอง ขวาง กอนหิน นอง ขวาง ฉัน
6 แลก	✓			✓							เขา แลก สตางค์ เขา แลก สตางค์ ฉัน
7 ซื่อ		✓		✓							พอ ซื่อ หนังสือ พอ ซื่อ หนังสือ เพื่อน พอ ซื่อ หนังสือ เล่มละ 80 บาท พอ ซื่อ หนังสือ เพื่อน เล่มละ 80 บาท
8 ชาย			✓	✓							แดง ชาย โทรทัศน์ แดง ชาย โทรทัศน์ ฉัน แดง ชาย โทรทัศน์ 4,000 บาท แดง ชาย โทรทัศน์ ฉัน 4,000 บาท
9 กรรเชียง	✓			✓							ทหาร กรรเชียง เรือ

จากตารางนี้เราจะเห็นว่า คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ปรากฏในประโยคได้ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น ปรากฏร่วมกับคำนามการกต่าง ๆ ได้ 9 แบบ เป็น 9 ประเภทย่อย ดังนั้นเราจึงสามารถจัดประเภทย่อย ๆ ของคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ประเภทนี้ได้ดังต่อไปนี้

1. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ โดยที่การกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกจุดหมายอีกการกหนึ่งด้วย และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้ $ก/ม + ท(ล)$ เช่น กระชาก
2. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้ $ก + ท(ล)$ เช่น ถอด
3. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ โดยที่การกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกแหล่งเดิมอีกการกหนึ่งด้วย และอาจปรากฏกับการกจุดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ $ก/ล + ท(ม)$ เช่น คั้น
4. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำและการกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกจุดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ $ก + ท(ม)$ เช่น กรอก
5. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ โดยที่การกผู้ทรง-รับอาจมีบทบาทเป็นการกจุดหมายอีกการกหนึ่งด้วยหรือไม่ก็ได้ $ก + \left\{ \begin{matrix} ท \\ ท/ม \end{matrix} \right\}$ เช่น ข้าง
6. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกผู้มีส่วนร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้ $ก + ท(ส)$ เช่น แลก
7. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิม หรือการกปริมาณการกใดการกหนึ่ง หรือทั้ง 2 การกหรือไม่ก็ได้ โดยที่การกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกจุดหมายอีกการกหนึ่ง และการกปริมาณมีบทบาทเป็นการกเครื่องมืออีกการกหนึ่ง $ก/ม + ท(ล)(ป/ค)$ เช่น ชื้อ
8. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกจุดหมาย หรือการกปริมาณการกใดการกหนึ่ง หรือทั้ง 2 การกหรือไม่ก็ได้ โดยที่การกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกแหล่งเดิมอีกการกหนึ่ง $ก/ล + ท(ม)(ป)$ เช่น ขาย
9. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่นอีก $ก + ท$ เช่น กรรเชียง

คำกริยาทั้ง 9 ประเภทย่อยนี้มีการกผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 2 คำที่ปรากฏกับคำกริยาเหล่านี้และจำแนกคำกริยาออกเป็น 9 ประเภทย่อยดังกล่าวได้แก่คำนามการก แผลงเติม จุดหมาย ผู้มีส่วนร่วม ปริมาณ และเครื่องมือ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ศูนย์วิทยุพยากรณ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

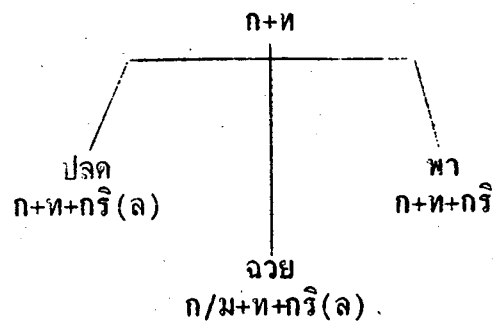
ตารางที่ 6 แสดงการปรากฏของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น หรือคำกริยาอื่นกับคำวิเศษณ์

คำกริยา บอกการเปลี่ยนที่	ก	ก/ม	ท	กริ	ล	ตัวอย่างประโยค
ปลด	✓		✓	✓		พ่อ ปลด ภาพ ออก
	✓		✓	✓	✓	พ่อ ปลด ภาพ ออก จากผนัง
ฉวย		✓	✓	✓		เขา ฉวย หนังสือ ไป
		✓	✓	✓	✓	เขา ฉวย หนังสือ ไป จากมือฉัน
พา	✓		✓	✓		แม่ พา น้อง ไป

จากตารางนี้เราจะเห็นว่า คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ที่^๑ต้องปรากฏในประโยคร่วมกับคำกริยาอื่น ปรากฏร่วมกับคำนามการกต่าง ๆ ได้ 3 แบบ เป็น 3 ประเภทย่อย ดังนั้น เราจึงสามารถจัดประเภทย่อย ๆ ของคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ประเภทนี้ได้ดังต่อไปนี้

1. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ การกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้
ก + ท + กริ(ล) เช่น ปลด
2. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ การกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยที่การกระทำมีบทบาทเป็นการกจุดหมายอีก การกหนึ่งด้วย และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้ ก/ม + ท + กริ(ล) เช่น ฉวย
3. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ การกผู้ทรง-รับ และคำกริยาอื่น ซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่นอีก
ก + ท + กริ เช่น พา

คำกริยาทั้ง 3 ประเภทย่อยนี้มีการกระทำเป็นการกที่ 1 การกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 2 และต้องปรากฏกับคำกริยาอื่นเสมอ คำที่ปรากฏกับคำกริยาเหล่านี้และจำแนกคำกริยาออกเป็น 3 ประเภทดังกล่าว ได้แก่ คำนามการกแหล่งเดิม และจุดหมาย ดังแผนภูมิต่อไปนี้

จากการจัดประเภทย่อยของคำกริยาออกการเคลื่อนที่ทั้ง 2 ประเภท โดยพิจารณาการปรากฏร่วมกับคำอื่น ๆ ในประโยคเดียวกัน เราจะได้ประเภทย่อยๆ ของคำกริยาออกการเคลื่อนที่ถึง 34 ประเภทดังต่อไปนี้

1. คำกริยาออกการเคลื่อนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกแหล่งเดิม
ก + ล เช่น ผละ
2. คำกริยาออกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้ ก(ล) เช่น หนี
3. คำกริยาออกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกจุดหมาย
ก + ม เช่น ชื่น
4. คำกริยาออกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และอาจปรากฏกับการกจุดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ ก(ม) เช่น ไป
5. คำกริยาออกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกจุดผ่าน
ก + ผ เช่น ขาม
6. คำกริยาออกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และอาจปรากฏกับการกจุดผ่านด้วยหรือไม่ก็ได้ ก(ผ) เช่น แพง
7. คำกริยาออกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกบริเวณ
ก + บ เช่น คำ
8. คำกริยาออกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้มีส่วนร่วม
ก + ส เช่น ส่วน

9. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และอาจปรากฏกับการจดหมาย โดยที่การจดหมายอาจมีบทบาทเป็นการกระทำ-รับด้วยหรือไม่ก็ได้ $ก(\frac{ม}{ท})$ เช่น ชัก
10. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการอื่นอีก $ก$ เช่น กระจอน
11. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ-รับ และอาจปรากฏกับการบริเวณด้วยหรือไม่ก็ได้ $ท(บ)$ เช่น จม
12. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ-รับ และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมหรือการจดหมายการกใดการกหนึ่งด้วยหรือไม่ก็ได้ $ท(\frac{ล}{ม})$ เช่น ตก
13. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ-รับ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการอื่นอีก $ท$ เช่น กระจุด
14. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการจดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ $ก + กริ(ม)$ เช่น ถา
15. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ คำวิเศษณ์ "กัน" คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการจดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ $ก + วิ + กริ(ม)$ เช่น ตา
16. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการบริเวณด้วยหรือไม่ก็ได้ $ก + กริ(บ)$ เช่น เทร
17. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการอื่นอีก $ก + กริ$ เช่น กระจด
18. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการจดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ $ท + กริ(ม)$ เช่น ถล่ำ

19. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่นอื่น ท + กริ เช่น กลิ้ง
20. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + ท + กริ (ล) เช่น คีด
21. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการกจุดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + ท + กริ (ม) เช่น โถม
22. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ และคำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่นอีก ก + ท + กริ เช่น กลิ้ง
23. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ โดยที่การกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกจุดหมายอีกการกหนึ่งด้วย และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้ ก/ม + ท (ล) เช่น กระซวก
24. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + ท (ล) เช่น ถอด
25. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ โดยที่การกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกแหล่งเดิมอีกการกหนึ่งด้วย และอาจปรากฏกับการกจุดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ ก/ล + ท (ม) เช่น คืบ
26. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกจุดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + ท (ม) เช่น กรอก
27. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ โดยที่การกผู้ทรง-รับอาจมีบทบาทเป็นการกจุดหมายอีกการกหนึ่งด้วยหรือไม่ก็ได้ $ก + \left\{ \begin{array}{l} ท \\ ท/ม \end{array} \right\}$ เช่น ขวาง
28. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกผู้มีส่วนร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + ท (ส) เช่น แลก

29. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิม หรือการกปริมาณการกใดการกหนึ่งหรือทั้ง 2 การกหรือไม่ก็ได้ โดยที่การกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกจุดหมายอีกการกหนึ่ง และการกปริมาณมีบทบาทเป็นการกเครื่องมืออีกการกหนึ่ง ก/ม + ท(ล)(ป/ค) เช่น ชื้อ

30. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกจุดหมาย หรือการกปริมาณการกใดการกหนึ่ง หรือทั้ง 2 การกหรือไม่ก็ได้ โดยที่การกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกแหล่งเดิมอีกการกหนึ่ง ก/ล + ท(ม)(ป) เช่น ขาย

31. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่นอีก ก + ท เช่น กรรเชียง

32. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + ท + กริ(ล) เช่น ปลด

33. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยที่การกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกจุดหมายอีกการกหนึ่งด้วย และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้ ก/ม + ท + กริ(ล) เช่น ฉวย

34. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่นอีก ก + ท + กริ เช่น พา

เราอาจจะแสดงแผนภูมิของประเภทย่อยของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ทั้ง 34 ประเภท ซึ่งจำแนกตามการปรากฏร่วมกับคำกริยาอื่น คำวิเศษณ์ และคำนามการกต่าง ๆ ได้ดังนี้

คำกริยาบอกการเคลื่อนที่

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่

คำกริยาที่ไม่จำเป็นต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น

คำกริยาที่ต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น

คำกริยาที่ไม่จำเป็นต้อง

คำกริยาที่ต้องปรากฏ

หรือคำกริยาอื่น กับคำวิเศษณ์

หรือคำกริยาอื่นกับคำวิเศษณ์

ปรากฏกับคำกริยาอื่น

กับคำกริยาอื่นเสมอ

ก ท

1. ก+ล : ผละ	11. ท(บ) : จม
2. ก(ล) : หนี	12. ท($\begin{matrix} \text{ล} \\ \text{ม} \end{matrix}$) : ตก
3. ก+ม : ขึ้น	13. ท : กระโดด
4. ก(ม) : ไป	
5. ก+ผ : ขาม	
6. ก(ผ) : แชนง	
7. ก+บ : คำ	
8. ก+ส : ส่วน	
9. ก($\begin{matrix} \text{ม} \\ \text{ท} \end{matrix}$) : ชัก	
10. ก : กระโจน	

ก ท ก+ท

14. ก+กริ(ม) : ณา	18. ท+กริ(ม) : ถล่ำ	20. ก+ท+กริ(ล) : คืด
15. ก+วิ+กริ(ม) : คา	19. ท+กริ : กลิ้ง	21. ก+ท+กริ(ม) : โถม
16. ก+กริ(บ) : เทร		22. ก+ท+กริ : กลิ้ง
17. ก+กริ : กระถก		

ก+ท

23. ก/ม+ท(ล) : กระชาก
24. ก+ท(ล) : ถอค
25. ก/ล+ท(ม) : คืบ
26. ก+ท(ม) : กรอก
27. ก+ $\begin{matrix} \text{ท} \\ \text{ท/ม} \end{matrix}$: ขวาง
28. ก+ท(ส) : แลก
29. ก/ม+ท(ล)(ป/ค) : ซื่อ
30. ก/ล+ท(ม)(ป) : ชาย
31. ก+ท : กระเชียง

ก+ท

32. ก+ท+กริ(ล) : ปลด
33. ก/ม+ท+กริ(ล) : ฉวย
34. ก+ท+กริ : พา

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงคำกริยาบอกการเคลื่อนที่แต่ละประเภทย่อย

1. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย (คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ซึ่งแสดงการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นประธานของประโยค)

1.1 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายที่ปรากฏในประโยคได้ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น หรือคำกริยาอื่นกับคำวิเศษณ์

คำกริยาประเภทนี้เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ซึ่งสามารถปรากฏในประโยคสามัญได้ เนื่องจากปรากฏร่วมกับคำนามการกระทำ ๆ ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีคำกริยาอื่นมาขยาย ตัวอย่าง

1. หนี เด็ก หนี ครู — ก + ล
2. เดิน น้อง เดิน — ก

คำกริยา "หนี" ในประโยค 1 ปรากฏร่วมกับคำนามการกระทำ และการกแหล่งเคิม โดยไม่ต้องมีคำกริยาอื่น หรือคำวิเศษณ์ขยาย

คำกริยา "เดิน" ในประโยค 2 ปรากฏร่วมกับคำนามการกระทำ โดยไม่ต้องมีคำกริยาอื่น หรือคำวิเศษณ์ขยาย

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏกับคำกริยาอื่นได้โดยอาจมีคำนามการกระทำ ๆ ตามหลังคำกริยาอื่นเหล่านั้น คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง (ซึ่งเป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทหนึ่ง) นอกจากนี้อาจปรากฏกับคำกริยาอื่นได้ โดยคำกริยาที่ปรากฏกับคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายนี้จะขยายความคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายอีกทีหนึ่ง

ตัวอย่าง

- 1.1 เด็ก หนี ออก จากบ้าน — ก + กริ + ล
- 1.2 เด็ก หนี ไป ตลาด — ก + กริ + ม
- 1.3 เด็ก หนี ครู มา — ก + ล + กริ
- 2.1 น้อง เดิน ลง จากสะพาน — ก + กริ + ล
- 2.2 น้อง เดิน ไป โรงเรียน — ก + กริ + ม
- 2.3 น้อง เดิน ผ่าน โรงเรียน — ก + กริ + ผ

คำกริยา "หนี" ในประโยค 1.1 ปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกทิศทาง "ออก" คำกริยาบอกทิศทาง "ออก" นี้ ขยายคำกริยา "หนี" ว่าเป็นการหนีออกจากการกแหล่งเดิม คือ "บ้าน"

คำกริยา "หนี" ในประโยค 1.2 ปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกทิศทาง "ไป" คำกริยาบอกทิศทาง "ไป" นี้ ขยายคำกริยา "หนี" ว่าเป็นการหนีไปสู่การกจุดหมาย คือ "ตลาด"

คำกริยา "หนี" ในประโยค 1.3 ปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกทิศทาง "มา" โดยคำกริยาบอกทิศทาง "มา" อยู่หลังการกแหล่งเดิม "ครู" คำกริยาบอกทิศทาง "มา" นี้ ขยายคำกริยา "หนี" โดยแสดงทิศทางว่าเป็นการเคลื่อนเข้าหาตัวผู้พูด มิได้สัมพันธ์กับการกแหล่งเดิม "ครู"

คำกริยา "เดิน" ในประโยค 2.1 ปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกทิศทาง "ลง" คำกริยาบอกทิศทาง "ลง" นี้ ขยายคำกริยา "เดิน" ว่าเป็นการเดินลงจากการกแหล่งเดิม คือ "สะพาน"

คำกริยา "เดิน" ในประโยค 2.2 ปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกทิศทาง "ไป" คำกริยาบอกทิศทาง "ไป" นี้ ขยายคำกริยา "เดิน" ว่าเป็นการเดินไปสู่การกจุดหมาย คือ "โรงเรียน"

คำกริยา "เดิน" ในประโยค 2.3 ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงอาการ "ผ่าน" คำกริยาแสดงอาการ "ผ่าน" นี้ ขยายคำกริยา "เดิน" ว่าเป็นการเดินผ่านการกจุดผ่าน

ตัวอย่างประโยคข้างต้นนี้ทำให้สรุปได้ดังนี้

1. คำนามการกต่าง ๆ ที่ปรากฏหลังคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายที่ไม่มีคำกริยาอื่นขยาย จะมีความสัมพันธ์กับคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายโดยตรง

ดังตัวอย่างประโยค 1.3 การกแหล่งเดิม "ครู" จะสัมพันธ์กับคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย "หนี"

2. คำนามการกต่าง ๆ ที่ปรากฏหลังคำกริยาบอกทิศทางซึ่งขยายคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายจะมีความสัมพันธ์กับคำกริยาบอกทิศทาง มิได้สัมพันธ์กับคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย ดังตัวอย่างประโยค 1.1 การกแหล่งเดิม "บ้าน" สัมพันธ์กับคำกริยาบอกทิศทาง "ออก" โดยมีคำบุพบท "จาก" เชื่อมอยู่

ตัวอย่างประโยค 1.2 การกจุดหมาย "ตลาด" สัมพันธ์กับคำกริยาบอกทิศทาง "ไป"

ตัวอย่างประโยค 2.1 การกแหล่งเดิม "สะพาน" สัมพันธ์กับคำกริยาบอกทิศทาง "ลง" โดยมีคำบุพบท "จาก" เชื่อมอยู่

และตัวอย่างประโยค 2.2 การกจุดหมาย "โรงเรียน" สัมพันธ์กับคำกริยาบอกทิศทาง "ไป"

3. คำกริยาบอกทิศทางซึ่งขยายคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย โดยไม่มีคำนามอื่นปรากฏหลังคำกริยาบอกทิศทางอีก จะทำหน้าที่ขยายคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายว่าเป็นการเคลื่อนย้ายในลักษณะใด

ดังตัวอย่างประโยค 1.3 คำกริยาบอกทิศทาง "มา" ขยายคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย "หนี" ว่าเป็นการ "หนี" มาในทิศทางที่ผู้พูดอยู่

ลักษณะการปรากฏร่วมกันของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายกับคำอื่น ๆ ในประโยคเดียวกันดังกล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า การจำแนกประเภทย่อยของคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย จำเป็นต้องพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายกับนามการกต่าง ๆ โดยไม่มีคำกริยาอื่นปรากฏร่วมด้วย เว้นแต่คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายบางคำที่ต้องปรากฏกับคำกริยาอื่นเสมอ ซึ่งจะต้องแยกพิจารณาต่างหาก*

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายที่ไม่จำเป็นต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น หรือคำกริยาอื่นกับคำวิเศษณ์ จำแนกประเภทได้ดังนี้

* คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายที่ปรากฏในประโยคใดโดยไม่ต้องปรากฏกับคำอื่น

1.1.1 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ คำกริยา
 ประเภณี มีกรรที่ 1 เป็นการกระทำ จำแนกออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ ๑๐ ประเภท
 ได้แก่

1.1.1.1 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ
และการกแหล่งเดิม ก + ล

๑ คำกริยาประเภณีจะปรากฏในประโยคที่มีค่านาม 2 หน่วยเสมอ โดยมีการกระทำ
 เป็นการกรที่ 1 และการกแหล่งเดิมเป็นการกรที่ 2 คำกริยาดังกล่าวจะมีความหมายบอกการ
 เคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกระทำว่าเคลื่อนไปจากนามที่เป็นการกแหล่งเดิม

ตัวอย่าง

ผละ 1. เขา ผละ จากฉัน — ก + ล

การกแหล่งเดิมต้องปรากฏในประโยคด้วยเสมอ เว้นแต่ในกรณีที่มีคำกริยาบอกทิศทาง
 ชยาลหลังคำกริยา "ผละ" การกแหล่งเดิมอาจละได้

ตัวอย่าง

2.* เขา ผละ

3. เขา ผละ ไป

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภณีเท่าที่พบในขอมูลมี 3 คำ ได้แก่ ผละ แยก
 เล็ดลอด

1.1.1.2 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ
และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้ ก (ล)

คำกริยาประเภณีอาจปรากฏในประโยคที่มีค่านาม 1 หน่วย คือ การกระทำที่ใด
 หรืออาจปรากฏในประโยคที่มีค่านาม 2 หน่วย โดยมีการกระทำเป็นการกรที่ 1 และการก-
 แหล่งเดิมเป็นการกรที่ 2 ก็ได้ คำกริยาดังกล่าวจะมีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของนามที่
 เป็นการกระทำว่าเคลื่อนไปจากนามที่เป็นการกแหล่งเดิม

ตัวอย่าง

- หนี 1. เด็ก หนี — ก
 2. เด็ก หนี ครู — ก + ล

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี ๑ คำ ได้แก่ หนี

1.1.1.3 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการก-

ผู้กระทำ และการกจดหมาย ก + ม

คำกริยาประเภทนี้จะปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 2 หน่วยเสมอ โดยมีการกผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกจดหมายเป็นการกที่ 2 คำกริยาดังกล่าวจะมีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้กระทำว่าเคลื่อนไปสู่นามที่เป็นการกจดหมาย

ตัวอย่าง

- กวด 1. ตำรวจ กวด ผู้ร้าย — ก + ม

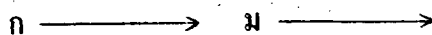
การกจดหมายต้องปรากฏในประโยคด้วยเสมอ เว้นแต่ในกรณีที่มีคำกริยาบอกทิศทางหรือคำอื่นขยายคำกริยา "กวด" การกจดหมายอาจละได้

ตัวอย่าง

- 2* ตำรวจ กวด
 3. ตำรวจ กวด มา

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 6 คำ ได้แก่ กวด ขึ้น เข้า ตาม ลง ออก และอาจจำแนกตามลักษณะการกจดหมายได้เป็น 2 พวก คือ

ก. คำกริยาที่ปรากฏกับการกจดหมายซึ่งเคลื่อนที่ไปด้วย คำกริยาพวกนี้จะแสดงว่า ในขณะที่นามที่เป็นการกผู้กระทำเคลื่อนที่ไปสู่นามที่เป็นการกจดหมายนั้น การกจดหมายก็เคลื่อนที่ไปด้วย (การกจดหมาย ได้แก่ นามที่เป็นสิ่งมีชีวิต) มี 2 คำ ได้แก่ กวด ตาม

ข. คำกริยาที่ปรากฏกับการกจกหมายซึ่งไม่ได้เคลื่อนที่ คำกริยาพวกนี้จะแสดงว่า นามที่เป็นการกผู้กระทำเคลื่อนที่ไปสู่นามที่เป็นการกจกหมายซึ่งอยู่กับที่ (การกจกหมาย ไต่แก่ สถานที่) มี 4 คำ ไต่แก่ ขึ้น เข้า ลง ออก

1.1.1.4 คำกริยาออกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ
และอาจปรากฏกับการกจกหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ ก (ม)

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 1 หน่วย คือ การกผู้กระทำก็ได้ หรืออาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 2 หน่วย โดยมีการกผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกจกหมายเป็นการกที่ 2 ก็ได้ คำกริยาดังกล่าวจะมีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้กระทำว่าเคลื่อนไปสู่นามที่เป็นการกจกหมาย

ตัวอย่าง

- ไป 1. เขา ไป — ก
2. เขา ไป ต่างจังหวัด — ก+ม

คำกริยาออกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 4 คำ ไต่แก่ กลับ บุก

ไป มา

1.1.1.5 คำกริยาออกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการ
ผู้กระทำ และการกจกผ่าน ก+ผ

คำกริยาประเภทนี้จะปรากฏในประโยคที่มีคำห้าม 2 หน่วยเสมอ โดยมีการกผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกจกผ่านเป็นการกที่ 2 คำกริยาดังกล่าวจะมีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้กระทำว่าเคลื่อนผ่านนามที่เป็นการกจกผ่าน

ตัวอย่าง

- ข้าม 1. เด็ก ข้าม ถนน — ก+ผ

การกจกผ่านต้องปรากฏในประโยคเสมอ เว้นแต่ในกรณีที่มีคำกริยาออกทิศทางขยายหลังคำกริยา "ข้าม" การกจกผ่านอาจละได้

ตัวอย่าง

- 2* เด็ก ชาม
- 3. เด็ก ชาม มา

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้เท่าที่พบในข้อมูลมี 4 คำ ได้แก่ ชาม ผ่าน
ฝ่า ลอด

1.1.1.6 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ
และอาจปรากฏกับการกจุดผ่านควยหรือไม่ก็ได้ ก (ผ)

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏในประโยคที่มีค่านาม 1 หน่วย คือ การกผู้กระทำก็ได้
หรืออาจปรากฏในประโยคที่มีค่านาม 2 หน่วย โดยมีการกผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการก
จุดผ่านเป็นการกที่ 2 ก็ได้ คำกริยาดังกล่าวจะมีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็น
การกผู้กระทำว่า เคลื่อนผ่านนามที่เป็นการกจุดผ่าน

ตัวอย่าง

- แข่ง 1. รดคันนั้น จะแข่ง — ก
- 2. รดคันนั้น แข่ง เรา — ก + ผ

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 1 คำ ได้แก่ แข่ง

1.1.1.7 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการก
ผู้กระทำ และการกบริเวณ ก + บ

คำกริยาประเภทนี้จะปรากฏในประโยคที่มีค่านาม 2 หน่วยเสมอ โดยมีการกผู้กระทำ
เป็นการกที่ 1 และการกบริเวณเป็นการกที่ 2 คำกริยาดังกล่าวจะมีความหมายบ่งบอกการ-
เคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้กระทำว่า เคลื่อนอยู่ ใน, ที่, บน นามที่เป็นการกบริเวณ

ตัวอย่าง

- ไต่ 1. ลุง ไต่ เขา — ก + บ

การกบริเวณต้องปรากฏในประโยคเสมอ เว้นแต่ในกรณีที่มีคำกริยาบอกทิศทางขยาย
หลังคำกริยา "ไต่" การกบริเวณอาจจะได้

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เเท่าที่พบในข้อมูลมี 2 คำ ได้แก่ คำ ไต่
 ตระเวน ท่อง ปีน วาย ลุย เลียบ

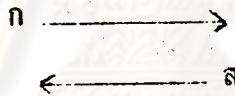
1.1.1.8 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการก
 ผู้กระทำและการกผู้มีส่วนร่วม ก + ส

คำกริยาประเภทนี้จะปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 2 หน่วยเสมอ โดยมีการกผู้กระทำ
 เป็นการกที่ 1 และการกผู้มีส่วนร่วมเป็นการกที่ 2 คำกริยาดังกล่าวจะมีความหมายบ่งบอกการ
 เคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้กระทำว่าเคลื่อนที่พร้อม ๆ กับนามที่เป็นการกผู้มีส่วนร่วม

ตัวอย่าง

ส่วน 1. แม่ ส่วน กับจัน — ก + ส

คำกริยา "ส่วน" มีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้กระทำว่า
 เคลื่อนที่พร้อม ๆ กับนามที่เป็นการกผู้มีส่วนร่วม โดยเคลื่อนยอนทิศทางการกัน ดังแผนภูมิดังนี้

การกผู้มีส่วนร่วมจะต้องปรากฏในประโยคด้วยเสมอ เว้นแต่ในกรณีที่มีคำกริยาบอก
 ทิศทางขยายหลังคำกริยา "ส่วน" การกผู้มีส่วนร่วมอาจละได้

ตัวอย่าง

1. แม่ ส่วน

2. แม่ ส่วน มา

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เเท่าที่พบในข้อมูลมี 1 คำ ได้แก่ ส่วน

1.1.1.9 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการก

ผู้กระทำ และอาจปรากฏกับการกจุดหมาย โดยที่การกจุดหมายอาจมีบทบาทเป็นการกผู้ทรง-รับ
 กวหรือไม้ก้ไค่ ก (ม / ท)

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 1 หน่วย คือ การกผู้กระทำก็ได้ หรืออาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 2 หน่วย โดยมีกรกผู้กระทำเป็นการที่ 1 และการก จดหมายเป็นการที่ 2 ก็ได้

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้กระทำซึ่งเป็น สิ่งไม่มีชีวิต ดังนั้นถ้าเคลื่อนไปสู่นามที่เป็นการกจดหมาย จะเป็นการเคลื่อนไปปะทะกับการก จดหมาย ถ้าการกจดหมาย หมายถึง สถานที่ หรือสิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงใ้ง่าย ๆ การกจดหมาย ก็ไม่มีบทบาทเป็นการกผู้ทรง-รับ แต่ว่าการกจดหมาย หมายถึง สิ่งที่เปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนสถานที่ ไ้ง่าย การกจดหมายก็จะไม่มีบทบาทเป็นการกผู้ทรง-รับอีกการกหนึ่งด้วย

ตัวอย่าง

ขีด	1. คลื่น ขีด	—	ก
	2. คลื่น ขีด ผึ่ง	—	ก + ม
	3. คลื่น ขีด ส่าหรัยทะเล	—	ก + ม/ท

จากตัวอย่างจะเห็นว่า "ผึ่ง" เป็นสิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงใ้ง่าย ๆ แต่ "ส่าหรัยทะเล" เป็นสิ่งที่อาจเคลื่อนที่ไปได้เมื่อ "คลื่น" ขีด "ส่าหรัยทะเล" จึงมีบทบาทเป็นการกผู้ทรง-รับอีก การกหนึ่งด้วย

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้เท่าที่พบในข้อมูลมี 2 คำ ได้แก่ ขีด พัด*

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*คำกริยาประเภทนี้ Charles J. Fillmore เรียกว่า คำกริยาบอกการกระทบ (impingment verb) คุมที่ 3 หน้า 25 ผู้วิจัยจัดให้เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายเพราะ มีลักษณะเช่นเดียวกับคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายคำอื่น ๆ คือ มีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของ นามที่เป็นประธานของประโยค.

1.1.1.10 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการก

ผู้กระทำ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการอื่นอีก ก

คำกริยาประเภทนี้จะปรากฏในประโยคที่มีคำนามคำเดียว ได้แก่ คำนามที่เป็นการกผู้กระทำ และจะมีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้กระทำนั้น โดยไม่เจาะจงว่าเป็นการเคลื่อนจากที่ใด เคลื่อนไปสู่ที่ใด หรือเคลื่อนผ่านที่ใด

ตัวอย่าง

กระโจน 1. สุนัข กระโจน — ก

การกบอกสถานที่ซึ่งอาจปรากฏกับคำกริยาประเภทนี้มีได้หลายการก แต่ละการกมิได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายแต่อย่างใด

ตัวอย่าง

2. สุนัข กระโจน เข้าไป ฉับ — ก + ม

3. สุนัข กระโจน จาก สะพาน — ก + ล

4. สุนัข กระโจน ผ่าน เล็ก — ก + ผ

ในประโยค 2 การกจุทหมาย "ฉับ" สัมพันธ์กับกริยา "เข้าไป"

ในประโยค 3 การกแหล่งเดิม "สะพาน" สัมพันธ์กับกริยา "กระโจน" เพราะคำบุพบท "จาก" เชื่อมอยู่ การกแหล่งเดิมอาจปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ได้ทุกคำถ้ามีคำ "จาก" ปรากฏหลังคำกริยาบอกการเคลื่อนที่นั้น ๆ จึงไม่นับว่าการกแหล่งเดิมเป็นการกที่มีความสัมพันธ์กับคำกริยาประเภทนี้โดยตรง

ในประโยค 4 การกจุดผ่าน "เล็ก" สัมพันธ์กับคำกริยา "ผ่าน"

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้เท่าที่พบในข้อมูลมี 15 คำ ได้แก่ กระโจน กระโดด กระเฝิบ เขยิบ กลาน เคลื่อน เดิน ถอย บิน ร่อน แล่น เลื้อย วน วิ่ง เหวะ

* คำกริยา "กระโดด" ถ้าหมายถึงการกระโดดอยู่กับที่เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่ใช่คำกริยาบอกการเคลื่อนที่

1.1.2 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้ทรง-รับ คำกริยาประเภทนี้มีอาการที่ 1 เป็นการกผู้ทรง-รับ จำแนกออกเป็นประเภทย่อยๆ ได้ 3 ประเภท ได้แก่

1.1.2.1 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกบริเวณควยหรือไม่ก็ได้ ท(บ)

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏในประโยคที่มีค่านาม 1 หน่วย คือ การกผู้ทรง-รับก็ได้ หรืออาจปรากฏในประโยคที่มีค่านาม 2 หน่วย โดยมีการกผู้ทรง-รับเป็นการที่ 1 และการกบริเวณเป็นการที่ 2 ก็ได้ และจะมีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้ทรง-รับว่าเคลื่อนอยู่ในนามที่เป็นการกบริเวณ

ตัวอย่าง

จม	1. เรือ จม	—	ท
	2. เรือ จม ทะเล	—	ท + บ

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 1 คำ ได้แก่ จม

1.1.2.2 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมหรือการกจุดหมายการกใดการกหนึ่งควยหรือไม่ก็ได้ ท($\left\{ \begin{matrix} ล \\ ม \end{matrix} \right\}$)

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏในประโยคที่มีค่านาม 1 หน่วย คือ การกผู้ทรง-รับก็ได้ หรืออาจปรากฏในประโยคที่มีค่านาม 2 หน่วย โดยมีการกผู้ทรง-รับเป็นการที่ 1 และการกแหล่งเดิมหรือการกจุดหมายการกใดการกหนึ่งเป็นการที่ 2 ก็ได้ คำกริยาดังกล่าวจะมีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้ทรง-รับ ซึ่งอาจเป็นการเคลื่อนที่จากนามที่เป็นการกแหล่งเดิมหรือเป็นการเคลื่อนที่ไปสู่นามที่เป็นการกจุดหมาย

ค่านามการกแหล่งเดิม หรือการกจุดหมายที่ปรากฏกับคำกริยาชนิดนี้ สามารถปรากฏกับคำกริยาได้ โดยไม่ต้องมีค่านุพทเชื่อม

ตัวอย่าง

ตก	1. หนังสือ ตก	—	ท
	2. เขา ตก บันได	—	ท + ล
	3. เด็ก ตก น้ำ	—	ท + ม

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 1 คำ ได้แก่ ตก

1.1.2.3 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการก
ผู้ทรง-รับ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่นอีก ท

คำกริยาประเภทนี้จะปรากฏในประโยคที่มีค่านามคำเดียว ได้แก่ ค่านามที่เป็นการกผู้ทรง-รับ และจะมีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้ทรง-รับ นั้น โดยไม่เจาะจงว่าเป็นการเคลื่อนที่จากที่ใด เคลื่อนไปสู่ที่ใด หรือเคลื่อนผ่านที่ใด

ตัวอย่าง

กระจุก 1. เลือก กระจุก — ท

การยกสถานที่ซึ่งอาจปรากฏกับคำกริยาประเภทนี้มีได้หลายการก แต่ละการกมิได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายแต่อย่างใด

ตัวอย่าง 2. เลือก กระจุก จาก แผล — ท+ล

3. เลือก กระจุก เข้า ปาก — ท+ม

ในประโยค 2 การกแหล่งเดิม "แผล" สัมพันธ์กับกริยา "กระจุก" เพราะคำบุพบท "จาก" เชื่อมอยู่

ในประโยค 3 การกจุดหมาย "ปาก" สัมพันธ์กับกริยา "เข้า"

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 11 คำ ได้แก่ กระจุก กระเซ็น กระคอน กระเด็น เขี่ยถัน เค็ง ทะลัก ร่วง หยด หล่น ไหล

1.2 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายที่ปรากฏในประโยคใด โดยต้องปรากฏกับ
คำกริยาอื่น หรือคำกริยาอื่นกับคำวิเศษณ์

คำกริยาประเภทนี้ไม่สามารถปรากฏร่วมกับค่านามตามลำพังในประโยคสามัญ ซึ่งมีคำกริยา 1 คำได้ จะต้องปรากฏร่วมกับคำกริยาอื่น (ซึ่งมักเป็นคำกริยาบอกทิศทาง) เสมอ คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายบางคำ นอกจากต้องปรากฏร่วมกับคำกริยาบอกทิศทางแล้ว ยังต้องปรากฏกับคำวิเศษณ์ด้วย

ตัวอย่าง

1. ปราศ เขา ปราศ เขามา — ก + กริ
2. คา เขา คา กัน เขามา — ก + วิ + กริ

คำกริยา "ปราศ" ในประโยค 1 ปรากฏกับคำนามการกระทำ "เขา" คำกริยาบอกทิศทาง "เขามา"

คำกริยา "คา" ในประโยค 2 ปรากฏกับคำนามการกระทำ "เขา" คำวิเศษณ์ "กัน" และคำกริยาบอกทิศทาง "เขามา"

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้จะใช้กับคำนามตามลำพังไม่ได้เลย จะต้องมีคำกริยาอื่น หรือคำกริยาอื่นกับคำวิเศษณ์ช่วยขยายความหมายให้สมบูรณ์ขึ้น

ตัวอย่าง

1. เขา ปราศ เขามา
- 1.1 * เขา ปราศ
- 1.2 เขา คา กัน เขามา
- 1.3 * เขา คา เขามา
- 1.4 * เขา คา กัน
- 1.5 * เขา คา

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ มีความหมายแสดงอาการ หรือแสดงการเคลื่อนที่ซึ่งไม่บ่งบอกความสัมพันธ์กับคำนามการบอกสถานที่โดยตรง คำนามการบอกสถานที่ซึ่งปรากฏกับคำกริยาประเภทนี้ จะมีความสัมพันธ์กับคำกริยาอื่นที่อยู่หลังคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายนั้น

ตัวอย่าง

- 1.2 เขา ปราศ เขามา ในห้อง — ก + กริ + ม
- 1.3 เขา ปราศ ออก จากห้อง — ก + กริ + ล
- 1.4 เขา ปราศ ออกไป หน้าบ้าน — ก + กริ + ม

คำนามกรรจุคหมาย "ห้อง" ในประโยค 1.2 สัมพันธ์กับคำกริยาบอกทิศทาง "เขามา"

คำนามการกแหล่งเดิม "ห้อง" ในประโยค 1.3 สัมพันธ์กับคำกริยาบอกทิศทาง "ออก" เพราะมีคำบุพบท "จาก" เชื่อมอยู่

คำนามการกจุดหมาย "หน้าบ้าน" ในประโยค 1.4 สัมพันธ์กับคำกริยาบอกทิศทาง "ออกไป"

อย่างไรก็ตามการกนอกสถานที่ซึ่งปรากฏกับคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ก็มีได้เพียงบางการกเท่านั้น แต่ละการกก็ปรากฏได้กับคำกริยาบางคำ จึงทำให้จำแนกคำกริยาประเภทนี้ออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้อีก ดังต่อไปนี้

1.2.1 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ คำกริยาประเภทนี้มีการกที่ 1 เป็นการกผู้กระทำ จำแนกออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ 4 ประเภท ได้แก่

1.2.1.1 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการกจุดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + กริ(ม)

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 1 หน่วย คือ การกผู้กระทำก็ได้ หรืออาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 2 หน่วย โดยมีการกผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกจุดหมายเป็นการกที่ 2 ก็ได้ ข้างหลังคำกริยาประเภทนี้จะต้องมีคำกริยาบอกทิศทางปรากฏร่วมด้วยเสมอ คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้กระทำ ว่าเคลื่อนไปสู่นามที่เป็นการกจุดหมาย

ตัวอย่าง

ดา	1. เขา	ดา	เข้ามา	—	ก + กริ
	2. เขา	ดา	เข้าหา	ฉัน*	— ก + กริ + ม

คำนามซึ่งอยู่ข้างหลังกริยาประเภทนี้จะเป็นการกจุดหมายเสมอ นั่นคือจะไม่มีประโยค

เช่นนี้

3. *	เขา	ดา	ออก	จาก	ห้อง	—	ก + กริ + ล
4. *	เขา	ดา	ผ่าน	ฉัน	ไป	—	ก + กริ + ผ + กริ

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 5 คำ ได้แก่ ดา โถม
ปรี รี เร

* น่าสังเกตว่าเมื่อนำคำว่า หา มาซ้อนกับคำกริยาบอกทิศทาง เข้า ออก ไป มา ฯลฯ คำนามที่มาข้างหลังจะต้องเป็นบุคคล เช่น เขา ดา เข้าหาฉัน เขา วิ่ง ไปหา แม่

1.2.1.2 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ คำวิเศษณ์ "กัน" คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการกรจุกหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + วิ + กริ(ม)

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 1 หน่วย คือ การกรผู้กระทำก็ได้ หรืออาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 2 หน่วย โดยมีกรผู้กระทำเป็นการที่ 1 และการกรจุกหมายเป็นการที่ 2 ก็ได้ ซ้ำหลังคำกริยาประเภทนี้จะมีคำวิเศษณ์ "กัน" และคำกริยาบอกทิศทางปรากฏร่วมด้วยเสมอ คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นกรผู้กระทำว่า ผู้กระทำซึ่งมีจำนวนมากกว่า 1 เคลื่อนไปสู่นามที่เป็นการกรจุกหมาย

ตัวอย่าง

คา	1. เขา คา กัน เข้ามา	—	ก + วิ + กริ
	2. เขา คา กัน เข้ามา ในห้อง	—	ก + วิ + กริ + ม

คำนามซึ่งอยู่หลังคำกริยาประเภทนี้ จะเป็นการกรจุกหมายเสมอ นั่นคือจะไม่มีประโยคเช่นนี้

	3. *เขา คา กัน มา จากบ้าน	—	ก + วิ + กริ + ล
	4. *เขา คา กัน ผ่าน ฉันทไป	—	ก + วิ + กริ + พ

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 1 คำ ได้แก่ คา

1.2.1.3 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกรกระทำ คำกริยาอื่นและอาจปรากฏกับการกรบริเวณด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + กริ(บ)

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 1 หน่วย คือ การกรผู้กระทำก็ได้ หรืออาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 2 หน่วย โดยมีกรผู้กระทำเป็นการที่ 1 และการกรบริเวณเป็นการที่ 2 ก็ได้ ซ้ำหลังคำกริยาประเภทนี้จะมีคำกริยาแสดงอาการ หรือคำกริยาบอกทิศทางปรากฏด้วยเสมอ คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นกรผู้กระทำว่า เคลื่อนที่อยู่ ณ บริเวณใดบริเวณหนึ่ง

ตัวอย่าง

เตร	1. เล็ก เทร ไปมา	—	ก + กริ
	2. เล็ก เทร ไปมา แถวตลาดเก่า	—	ก + กริ + บ

การกรบริเวณ "ตลาดเก่า" ในประโยค 2 มีความสัมพันธ์กับคำกริยาแสดงอาการ "อยู่" โดยมีคำบุพบท "แถว" เชื่อมอยู่

ในบางประโยคคำกริยาประเภทนี้อาจใช้ซ้ำ 2 ครั้ง

ตัวอย่าง

3. เล็ก เกร ไป เกร มา — ก + กริ

คำนามที่อยู่หลังคำกริยาประเภทนี้มักจะเป็นการกรบริเวณเสมอ

ตัวอย่าง

4. เล็ก เกร ไปมา ตามศูนย์การค้า — ก + กริ + บ

5. เล็ก เกร ไป เกร มา ข้างโรงพยาบาล — ก + กริ + บ

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 1 คำ ได้แก่ เกร

1.2.1.4 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกร

ผู้กระทำ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกรอื่นอีก

ก + กริ

คำกริยาประเภทนี้จะปรากฏในประโยคที่มีคำนามคำเดียว ได้แก่ คำนามที่เป็นการกรผู้กระทำ นอกจากนี้จะต้องมีคำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทางขยายเสมอ คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกรผู้กระทำโดยไม่เจาะจงว่าเป็นการเคลื่อนที่จากที่ใด เคลื่อนไปสู่ที่ใด หรือเคลื่อนผ่านที่ใด

ตัวอย่าง

กระดก 1. เขา กระดก ถอย — ก + กริ

2. เขา กระดก เข้าไป — ก + กริ

คำนามการกรบอกสถานที่ซึ่งอาจจะปรากฏกับคำกริยาประเภทนี้มีได้หลายการกร คำนามแต่ละการกรมีความสัมพันธ์กับคำกริยาอื่นที่ขยายอยู่ข้างหลังคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย มิได้สัมพันธ์กับคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายโดยตรง

ตัวอย่าง

3. เขา กระถก เข้าห้อง — ก + กริ + ม
 4. เขา กระถก ออกจากห้อง — ก + กริ + ล
 5. เขา กระถก ไปกับพื้น — ก + กริ + บ

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 6 คำ ได้แก่ กระถก ก้าว จำ ถลัน ถัด ปราด

1.2.2 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการผู้ทรง-รับ คำกริยาประเภทนี้มีการกที่ 1 เป็นการกผู้ทรง-รับ จำแนกออกเป็นประเภทย่อยๆ ได้ 2 ประเภท ได้แก่

1.2.2.1 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการกจุดหมายด้วยหรือไม่ก็ได้ ท + กริ(ม)

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 1 หน่วย คือ คำนามที่เป็นการกผู้ทรง-รับก็ได้ หรืออาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 2 หน่วย โดยมีการกผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกจุดหมายเป็นการกที่ 2 ข้างหลังคำกริยาประเภทนี้จะมีคำกริยาบอกทิศทางปรากฏร่วมด้วยเสมอ คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้ทรง-รับว่าเคลื่อนที่ไปสู่นามที่เป็นการกจุดหมาย

ตัวอย่าง

- ถล่ำ 1. เขา ถล่ำ ลงไป — ท + กริ
 2. เขา ถล่ำ ลงไป ในหอระบายน้ำ — ท + กริ + ม

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 1 คำ ได้แก่ ถล่ำ

1.2.2.2 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่นอีก ท + กริ

คำกริยาประเภทนี้จะปรากฏในประโยคที่มีคำนามคำเดียว ได้แก่ คำนามที่เป็นการกผู้ทรง-รับ นอกจากนี้จะต้องมีคำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทางขยายเสมอ คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นการกผู้ทรง-รับ โดยไม่เจาะจงว่าเป็นการเคลื่อนที่จากที่ใด เคลื่อนไปสู่ที่ใด หรือเคลื่อนผ่านที่ใด

ตัวอย่าง

กลิ้ง	1. ลูกบอล กลิ้ง ไป	—	ท + กริ
	2. ลูกบอล กลิ้ง ไปมา	—	ท + กริ

คำนามการบอกสถานที่ซึ่งอาจจะปรากฏกับคำกริยาประเภทนี้มีได้หลายการก แต่ละการกจะมีความสัมพันธ์กับคำกริยาอื่นที่ขยายอยู่ข้างหลังคำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย มิได้สัมพันธ์กับคำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายโดยตรง

ตัวอย่าง	3. ลูกบอล กลิ้ง ไปมา กลางห้อง	—	ท + <u>กริ + บ</u>
	4. ลูกบอล กลิ้งไป ทางมุมสนาม	—	ท + <u>กริ + ม</u>
	5. ลูกบอล กลิ้ง มา จากมุมสนาม	—	ท + <u>กริ + ล</u>

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในขอมูลมี 4 คำ ได้แก่ กลิ้ง แลบลดลา ไถล

1.2.3 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ

คำกริยาประเภทนี้มีการกที่ 1 เป็นการกผู้กระทำ และการกที่ 2 เป็นการกผู้ทรง-รับ การกผู้ทรง-รับนี้ คือ คำ "ตัว" อันหมายถึงตัวของการกผู้กระทำนั่นเอง จำแนกออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ 3 ประเภท ได้แก่

1.2.3.1 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิม ก + ท + กริ(ล)

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏในประโยคที่มีคำนาม 2 คำ โดยมีการกผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 2 มีคำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง ปรากฏอยู่ข้างหลังการกผู้ทรง-รับด้วยเสมอ นอกจากนี้อาจมีคำนามที่เป็นการกแหล่งเดิมปรากฏร่วมด้วยเป็นการกที่ 3 หรือไม่ก็ได้

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบอกการกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำ ซึ่งทำให้ นามที่เป็นการกผู้ทรง-รับ คือ "ตัวของผู้กระทำ" เคลื่อนที่ไปจากนามที่เป็นการกแหล่งเดิม

ตัวอย่าง

- คิด
1. เขา คิด ตัว ออกมา — ก + ท + กริ
 2. เขา คิด ตัว ออก จาก แก้อื้อ — ก + ท + กริ + ล

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 1 คำ ได้แก่ คิด

1.2.3.2 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ การกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการกจุดหมาย ก + ท + กริ(ม)

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏในประโยคที่มีค่านาม 2 คำ โดยมีการกผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 2 มีคำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง ปรากฏอยู่ข้างหลัง การกผู้ทรง-รับด้วยเสมอ นอกจากนี้อาจมีค่านามที่เป็นการกจุดหมาย ปรากฏร่วมด้วยเป็นการกที่ 3 หรือไม่ก็ได้

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบอกการกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำซึ่งทำให้นามที่เป็นการกผู้ทรง-รับ คือ "ตัวของผู้กระทำ" เคลื่อนที่ไปสู่นามที่เป็นการกจุดหมาย

ตัวอย่าง

- โถม
1. น้อง โถม ตัว ลง — ก + ท + กริ
 2. น้อง โถม ตัว เข้าหา แม่ — ก + ท + กริ + ม

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 2 คำ ได้แก่ โถม พุ่ง

1.2.3.3 คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ การกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการกอื่นอีก ก + ท + กริ

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏในประโยคที่มีค่านาม 2 คำ โดยมีการกผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 2 มีคำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง ปรากฏอยู่ข้างหลังการกผู้ทรง-รับด้วยเสมอ

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบอกการกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำ ซึ่งทำให้นามที่เป็นการกผู้ทรง-รับ ซึ่งหมายถึงตัวของการกผู้กระทำเองเคลื่อนที่ไป โดยไม่เจาะจงว่าเป็นการเคลื่อนที่จากที่ใด เคลื่อนไปสู่ที่ใด หรือเคลื่อนผ่านที่ใด

ตัวอย่าง

3. เขา กลิ้ง ด้ว ไป ทางมุมสนาม - ก + ท + กริ + ม
4. เขา กลิ้ง ด้ว ออกมา จากที่ซอ^น - ก + ท + กริ + ล
5. เขา กลิ้ง ด้ว ผ่าน ฉัน ไป - ก + ท + กริ + ผ + กริ

คำกริยาออกการเคลื่อนย้ายประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 2 คำ ได้แก่ กลิ้ง ไถล

2. คำกริยาออกการเปลี่ยนที่

2.1 คำกริยาออกการเปลี่ยนที่ที่ปรากฏในประโยคได้ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับคำกริยาอื่น

คำกริยาประเภทนี้เป็นคำกริยาออกการเคลื่อนที่ซึ่งสามารถปรากฏในประโยคสามัญได้ เนื่องจากปรากฏกับคำนามการกต่าง ๆ ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีคำกริยาอื่นมาขยาย

ตัวอย่าง

1. กรอก แม่ กรอก ยา นอง — ก + ท + ม
2. ชั้ นอง ชั้ รด — ก + ท

คำกริยา "กรอก" ในประโยค 1 ปรากฏกับคำนามการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ และการกจุดหมาย โดยไม่ต้องมีคำกริยาอื่นขยาย

คำกริยา "ชั้" ในประโยค 2 ปรากฏกับคำนามการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ โดยไม่ต้องมีคำกริยาอื่นขยาย

คำกริยาประเภทนี้อาจปรากฏกับคำกริยาอื่นได้ และคำกริยาอื่นที่ปรากฏกับคำกริยาออกการเปลี่ยนที่นี้ ส่วนใหญ่จะเป็นคำกริยาออกทิศทาง (ซึ่งเป็นคำกริยาออกการเคลื่อนย้ายประเภทหนึ่ง) นอกจากนี้อาจปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการ และคำกริยาอื่น ๆ ได้ โดยคำกริยาที่ปรากฏกับคำกริยาออกการเปลี่ยนที่นี้จะขยายคำกริยาออกการเปลี่ยนที่อีกทีหนึ่ง

ตัวอย่าง

- 1.1 แม่ กรอก ยา เข้า ปากนอง — ก + ท + กริ + ม
- 2.1 นอง ชั้ รด ไป ตลาด — ก + ท + กริ + ม
- 2.2 นอง ชั้ รด ออก จากโรงเรียน — ก + ท + กริ + ล
- 2.3 นอง ชั้ รด ไป — ก + ท + กริ

คำกริยา "กรอก" ในประโยค 1.1 ปรากฏกับคำกริยาบอกทิศทาง "เข้า" คำกริยาบอกทิศทาง "เข้า" นี้ขยายคำกริยา "กรอก" ว่าเป็นการกรอกเข้าการกรอก หมายถึง คือ "ปากน่อง"

คำกริยา "ขับ" ในประโยค 2.1 ปรากฏกับคำกริยาบอกทิศทาง "ไป" คำกริยาบอกทิศทาง "ไป" นี้ขยายคำกริยา "ขับ" ว่าเป็นการขับไปสู่การรถจุก หมายถึง คือ "ตลาด"

คำกริยา "ขับ" ในประโยค 2.2 ปรากฏกับคำกริยาบอกทิศทาง "ออก" คำกริยาบอกทิศทาง "ออก" นี้ ขยายคำกริยา "ขับ" ว่าเป็นการขับออกจากการรถแหล่งเค็ม คือ "โรงเรียน"

คำกริยา "ขับ" ในประโยค 2.3 ปรากฏกับคำกริยาบอกทิศทาง "ไป" คำกริยาบอกทิศทาง "ไป" นี้ ขยายคำกริยา "ขับ" ว่าเป็นการขับไปในทิศทางที่ออกจากตัวผู้พูด จากตัวอย่างประโยคข้างต้น ทำให้สรุปได้ดังนี้

1. คำนามการรถต่าง ๆ ที่ปรากฏหลังคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ ที่ไม่มีคำกริยาอื่นขยาย จะมีความสัมพันธ์กับคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่โดยตรง

ดังตัวอย่าง ประโยค 1 การรถจุก หมายถึง "น่อง" สัมพันธ์กับกริยาบอกการเปลี่ยนที่ "กรอก" โดยตรง

2. คำนามการรถต่าง ๆ ที่ปรากฏหลังคำกริยาบอกทิศทาง ซึ่งขยายคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ จะมีความสัมพันธ์กับคำกริยาบอกทิศทาง

ดังตัวอย่าง ประโยค 1.1 การรถจุก หมายถึง "ปากน่อง" สัมพันธ์กับคำกริยาบอกทิศทาง "เข้า"

ตัวอย่าง ประโยค 2.1 การรถจะ หมายถึง "ตลาด" สัมพันธ์กับคำกริยาบอกทิศทาง "ไป"

ตัวอย่าง ประโยค 2.2 การรถแหล่งเค็ม "โรงเรียน" สัมพันธ์กับคำกริยาบอกทิศทาง "ออก"

3. คำกริยาบอกทิศทางซึ่งขยายคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ โดยไม่มีนามอื่นปรากฏหลังคำกริยาบอกทิศทางอีก จะทำหน้าที่ขยายคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ว่าเป็นการเปลี่ยนที่ในลักษณะใด

ดังตัวอย่าง ประโยค 2.3 คำกริยาบอกทิศทาง "ไป" ขยายคำกริยา "ขับ" ว่าเป็นการ "ขับ" ไปในทิศทางเคลื่อนออกจากตัวผู้พูด

ลักษณะการปรากฏร่วมกันของคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่กับคำอื่น ๆ ในประโยคเดียวกัน ดังกล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า การจำแนกประเภทย่อยของคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ จำเป็นต้อง พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่กับนามการกต่าง ๆ โดยไม่มีคำกริยาอื่น ปรากฏร่วมด้วย เว้นแต่คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่บางคำที่ต้องปรากฏกับคำกริยาอื่นเสมอ ซึ่งต้อง แยกพิจารณาต่างหาก*

2.1.1 คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ โดยที่การกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกจุคหมายอีกการกหนึ่งด้วย และอาจ ปรากฏกับการกแหล่งเดิมหรือไม่ก็ได้ $g/m + h(l)$

คำกริยาประเภทนี้ต้องปรากฏในประโยคที่มีค่านามอย่างน้อย 2 หน่วย โดยมีการก ผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 2 นอกจากนี้ถ้าจะมีค่านามการกบอก สถานที่ปรากฏหลังการกผู้ทรง-รับ ค่านามนั้นจะต้องเป็นการกแหล่งเดิมเสมอ

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายของบอกการกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำ กระทำ คือนามที่เป็นการกผู้ทรง-รับ ให้การกผู้ทรง-รับเคลื่อนที่ไปจากนามการกแหล่งเดิมไปอยู่ที่การกผู้-กระทำ

ด้วยเหตุนี้ นามการกผู้กระทำจึงมีบทบาทเป็นการกจุคหมายอีกการกหนึ่งด้วย

ตัวอย่าง

กระชาก 1. ผู้ร้าย กระชาก สร้อย — $g/m + h$

2. ผู้ร้าย กระชาก สร้อย จาก แดง — $g/m + h + l$

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 7 คำ ได้แก่ กระชาก ชโมย ซิง เบิก ยืม ลัก เอา

2.1.2 คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการกผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมหรือไม่ก็ได้ $g + h(l)$

คำกริยาประเภทนี้ต้องปรากฏในประโยคที่มีค่านามอย่างน้อย 2 หน่วย โดยมีการก ผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 2 นอกจากนี้ถ้าจะมีค่านามการกบอก สถานที่ปรากฏหลังการกผู้ทรง-รับ ค่านามนั้นจะต้องเป็นการกแหล่งเดิมเสมอ

* ดูคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ที่ปรากฏในประโยคได้ โดยต้องปรากฏร่วมกับคำกริยาอื่น

คำกริยาประเพณีที่มีความหมายขบออกการกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำ
กระทำคือนามที่เป็นการกผู้ทรง-รับ ให้การกผู้ทรง-รับเคลื่อนที่ไปจากการกแหล่งเดิม
ตัวอย่าง

- ดอก 1. เล็ก ดอก เลื้อย — ก + ท
2. เล็ก ดอก เลื้อย หุ่นตัวนี้ — ก + ท + ล

คำกริยาออกการเปลี่ยนที่ประเพณี เท่าที่พบในข้อมูลมี 2 คำ ได้แก่ ดอก ถอน

2.1.3 คำกริยาออกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการก
ผู้ทรง-รับ โดยการกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกแหล่งเดิมอีกการกหนึ่งด้วย และอาจปรากฏกับ
การกจุดหมายหรือไม่ก็ได้ ก/ล + ท(ม)

คำกริยาประเพณีต้องปรากฏในประโยคที่มีค่านามอย่างน้อย 2 หน่วย โดยมีการก
ผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 2 นอกจากนี้อาจมีค่านามการกจุดหมาย
ปรากฏหลังค่านามที่เป็นการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 3 หรือไม่ก็ได้

คำกริยาประเพณีที่มีความหมายขบออกการกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำ กระทำ
คือนามที่เป็นการกผู้ทรง-รับให้เคลื่อนที่จากตัวของการกผู้กระทำเอง ไปสู่นามที่เป็นการกจุดหมาย
ด้วยเหตุนี้นามการกผู้กระทำจึงมีบทบาทเป็นการกแหล่งเดิมอีกการกหนึ่งด้วย
ตัวอย่าง

- กิน 1. นักเรียน กิน หนังสือ
2. นักเรียน กิน หนังสือ ครู — ก/ล + ท + ม

คำกริยาออกการเปลี่ยนที่ประเพณี เท่าที่พบในข้อมูลมี 8 คำ ได้แก่ กิน จ่าย แจก
ถวาย แลม ทอน ส่งให้

2.1.4 คำกริยาออกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การก
ผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกจุดหมายหรือไม่ก็ได้ ก + ท(ม)

คำกริยาประเพณีต้องปรากฏในประโยคที่มีค่านามอย่างน้อย 2 หน่วย โดยมีการก
ผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 2 นอกจากนี้ถ้าจะมีค่านามการกนอก
สถานที่ปรากฏหลังการกผู้ทรง-รับ ค่านามนั้นจะเป็นการกจุดหมาย

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำ กระทำ
ต่อนามที่เป็นการกผู้ทรง-รับ ให้การกผู้ทรง-รับเคลื่อนไปสู่นามที่เป็นการกจุทหมาย

ตัวอย่าง

จืด	1. พอ จืด น้ำ	—	ก+ท
	2. พอ จืด น้ำ ผัก	—	ก+ท+ม

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 5 คำ ได้แก่ กรอก จืด
พน พรหม รด

2.1.5 คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ และการก
ผู้ทรง-รับ โดยที่การกผู้ทรง-รับอาจมีบทบาทเป็นการกจุทหมายอีกการกหนึ่งด้วยหรือไม่ก็ได้
ก+{ท/ม}

คำกริยาประเภทนี้ต้องปรากฏในประโยคที่มีค่านามอย่างน้อย 2 หน่วย โดยมีการก
ผู้กระทำเป็นการกที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการกที่ 2

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการกระทำของนามที่เป็นผู้กระทำ กระทำต่อ
นามที่เป็นการกผู้ทรง-รับ ให้การกผู้ทรง-รับเคลื่อนที่ไปโดยไม่เจาะจงว่าเป็นการเคลื่อนจากที่
ใด เคลื่อนไปสู่ที่ใด

ตัวอย่าง

ขวาง	1. น้อง ขวาง กอนหิน	—	ก+ท

ถ้าการกผู้ทรง-รับของคำกริยาประเภทนี้เป็นนามที่ไม่ได้เคลื่อนที่ไปด้วย เป็นแต่ได้
รับการกระทบกระเทือนจากการกระทำของการกผู้กระทำเท่านั้น การกผู้ทรง-รับก็จะมีบทบาท
เป็นการกจุทหมายอีกการกหนึ่ง

ตัวอย่าง	2. น้อง ขวาง ฉับ	—	ก+ท/ม

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 3 คำ ได้แก่ ขวาง เขวี้ยง
ปา

* คำกริยาประเภทนี้ ฟิลล์มอร์ เรียกว่า คำกริยาบอกการกระทบ impingment verb.

2.1.6 คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และการก
ผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการมีส่วนร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้ ก + ท(ส)

คำกริยาประเภทนี้ต้องปรากฏในประโยคที่มีค่านามอย่างน้อย 2 หน่วย โดยมีการก
ผู้กระทำเป็นการที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการที่ 2 นอกจากนี้อาจมีการกผู้มีส่วนร่วม
ปรากฏร่วมด้วยเป็นการที่ 3 หรือไม่ก็ได้

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำ กระทำ
ต่อกรการกผู้ทรง-รับซึ่งมีจำนวนอย่างน้อย 2 สิ่ง เปลี่ยนที่กัน โดยมีการกผู้มีส่วนร่วมเป็นผู้ร่วม
กระทำกริยานี้ด้วย

ตัวอย่าง

- เปลี่ยน 1. เขา เปลี่ยน เสื้อ
2. เขา เปลี่ยน เสื้อ กับฉัน — ก + ท + ส

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ประเภทนี้ เหาที่พบในข้อมูลมี 2 คำ ได้แก่ เปลี่ยน แลก*

2.1.7 คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และการก
ผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิม หรือการกปริมาณ การกใดการกหนึ่งหรือทั้ง 2
การก หรือไม่ก็ได้ โดยที่การกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกจุดหมายอีกการกหนึ่ง และการกปริมาณ
มีบทบาทเป็นการกเครื่องมืออีกการกหนึ่ง ก/ม + ท(ล) (ป/ค)

คำกริยาประเภทนี้ต้องปรากฏในประโยคที่มีค่านามอย่างน้อย 2 หน่วย โดยมีการก
ผู้กระทำเป็นการที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการที่ 2 นอกจากนี้อาจมีการกแหล่งเดิม หรือ
การกปริมาณ การกใดการกหนึ่ง หรือทั้ง 2 การก ปรากฏร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำ กระทำ
ต่อกรการกผู้ทรง-รับ ให้การกผู้ทรง-รับเปลี่ยนที่ (เปลี่ยนมือ) จากกรการกแหล่งเดิมมาอยู่ที่การก
ผู้กระทำ ดังนั้นการกผู้กระทำจึงมีบทบาทเป็นการกจุดหมายอีกการกหนึ่งด้วย

* "เปลี่ยน" กับ "แลก" ต่างกันที่ "แลก" มี ส อยู่ในโครงสร้างลิกเสมอ แต่
"เปลี่ยน" อาจมี ส ในโครงสร้างลิกหรือไม่ก็ได้ "เขาเปลี่ยนเสื้อ" มี 2 ความหมาย คือ
1. เขา เปลี่ยน เสื้อ ของเขา เอง และ 2. เขา เปลี่ยน เสื้อ กับคนอื่น ประโยคที่ 2
มี ส ในโครงสร้างลิก

ราคาของการผูกผู้ทรง-รับ เป็นการกรปรมาณ และในขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งที่การผูก-
กระทำใช้ในการกระทำกริยาบอกรเปลี่ยนที่ประเภทนี้ การกรปรมาณจึงมีบทบาทเป็นการก
เครื่องมืออีกกรหนึ่งด้วย

ตัวอย่าง

ชื่อ	1. พอ ชื่อ หนังสือ	—	ก/ม+ท
	2. พอ ชื่อ หนังสือ เพื่อน	—	ก/ม+ท+ล
	3. พอ ชื่อ หนังสือ (เล่มละ) 80 บาท	—	ก/ม+ท+ป/ค
	4. พอ ชื่อ หนังสือ เล่มละ 80 บาท	—	ก/ม+ท+ล+ป/ค

คำกริยาบอกรเปลี่ยนประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 2 คำ ได้แก่ ชื่อ เช่า

2.1.8 คำกริยาบอกรเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการผูกผู้กระทำ การก
ผู้ทรง-รับ และอาจปรากฏกับการกจุดหมาย หรือการกรปรมาณการกใดกรหนึ่ง หรือทั้ง 2 การก
หรือไม่ก็ได้ โดยที่การผูกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกแหล่งเดิมอีกกรหนึ่ง ก/ล+ท(ม)(ป)

คำกริยาประเภทนี้ต้องปรากฏในประโยคที่มีค่านามอย่างน้อย 2 หน่วย โดยมีการก
ผู้กระทำเป็นการที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการที่ 2 นอกจากนี้อาจมีการกจุดหมาย หรือ
การกรปรมาณการกใดกรหนึ่ง หรือทั้ง 2 การกปรากฏรวมด้วยหรือไม่ก็ได้

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบอกรกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำ กระทำ
ต่อการกผู้ทรง-รับ ให้การกผู้ทรง-รับเปลี่ยนที่ (เปลี่ยนมือจากการกผู้กระทำเอง) ไปอยู่ที่การก
จุดหมาย ดังนั้น การผูกผู้กระทำจึงมีบทบาทเป็นการกแหล่งเดิมอีกกรหนึ่งด้วย

ตัวอย่าง

ชาย	1. แดง ชาย โทรทัศน์	—	ก/ล+ท
	2. แดง ชาย โทรทัศน์ ฉับ	—	ก/ล+ท+ม
	3. แดง ชาย โทรทัศน์ 4,000 บาท	—	ก/ล+ท+ป
	4. แดง ชาย โทรทัศน์ ฉับ 4,000 บาท	—	ก/ล+ท+ป

คำกริยาบอกรเปลี่ยนที่ประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 3 คำ ได้แก่ ชาย จำนำ

จำนำ

2.1.9 คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ และการก
ผู้ทรง-รับ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับการอื่นอีก ก + ท

คำกริยาประเภทนี้ต้องปรากฏในประโยคที่มีค่านามอย่างน้อย 2 หน่วย โดยมีการก
ผู้กระทำเป็นการที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการที่ 2

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำ กระทำ
ต่อกรการกผู้ทรง-รับให้การกผู้ทรง-รับเปลี่ยนที่ไปโดยไม่เจาะจงว่าเป็นการเคลื่อนที่จากที่ใด หรือ
เคลื่อนไปสู่ที่ใด

ตัวอย่าง

กรร เชียง ทหาร กรร เชียง เรือ

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 34 คำ ได้แก่ กรร เชียง
กลิ้ง กวาด เก็บ ชับ ชี เซ็น เชี่ย ควน แจว ชัก ชัด แซะ ถ่อ ถอย เท
คืด บัด บั้น ผลัก พาย ฟุง ยก แยก โยน ลาก เลื่อน สาด สาว สูด หอบ
หาบ หาม หิว

2.2 คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ที่ปรากฏในประโยคใด โดยต้องปรากฏกับคำกริยา
อื่นเสมอ

คำกริยาประเภทนี้ต้องปรากฏกับคำกริยาอื่นซึ่งมักเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยคำ
กริยาอื่น จะปรากฏหลังค่านามการกผู้ทรง-รับ และขยายคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่นั้นให้สมบูรณ์
ขึ้น

ตัวอย่าง

- นำ
1. เขา นำ อุปกรณ์ ไป
 2. * เขา นำ อุปกรณ์

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ประเภทนี้จำแนกออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ 3 ประเภท
ได้แก่

2.2.1 คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ การก
ผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วย
หรือไม่ก็ได้ ก + ท & ทวิ (ลว)

คำกริยาประเภทนี้ต้องปรากฏในประโยคที่มีค่านามอย่างน้อย 2 หน่วย โดยมีการกผู้กระทำเป็นการที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการที่ 2 และอาจมีการกแหล่งเดิมปรากฏร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้

คำกริยาบอกทิศทางที่ปรากฏกับคำกริยาชนิดนี้เสมอ จะปรากฏอยู่หลังการก-ผู้ทรง-รับ

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำ กระทำต่อกรการกผู้ทรง-รับให้เคลื่อนที่ไปจากนามที่เป็นการกแหล่งเดิม

ตัวอย่าง

ปลด	พอ	ปลด	ภาพ	ออก	—	ก + ท + กริ	
	พอ	ปลด	ภาพ	ออก	จากผนัง	—	ก + ท + <u>กริ + ล</u>

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 3 คำ ได้แก่ ปลด เปลี่ยนส่ง

2.2.2 คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกผู้กระทำ การกผู้ทรง-รับ คำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยที่การกผู้กระทำมีบทบาทเป็นการกจุดหมายอีกกรการหนึ่งด้วย และอาจปรากฏกับการกแหล่งเดิมด้วยหรือไม่ก็ได้
ก/ม + ท + กริ(ล)

คำกริยาประเภทนี้ต้องปรากฏในประโยคที่มีค่านามอย่างน้อย 2 หน่วย โดยมีการกผู้กระทำเป็นการที่ 1 และการกผู้ทรง-รับเป็นการที่ 2 และอาจมีการกแหล่งเดิมปรากฏร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้

คำกริยาบอกทิศทางที่ปรากฏกับคำกริยาประเภทนี้เสมอ จะปรากฏอยู่หลังการก-ผู้ทรง-รับ

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการกระทำของนามที่เป็นการกผู้กระทำ กระทำต่อกรการกผู้ทรง-รับ ให้เคลื่อนที่ไปจากนามที่เป็นการกแหล่งเดิมไปอยู่ที่การกผู้กระทำ

ดังนั้น การกผู้กระทำจึงมีบทบาทเป็นการกจุดหมายอีกกรการหนึ่งด้วย

ตัวอย่าง

จวย เขา จวย หนังสือ ไป — ก/ม+ ท+ กริ

เขา จวย หนังสือ ไป จาก มือฉัน — ก/ม+ ท+ กริ+ ล

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 4 คำ ได้แก่ จวย โจบ นำ

เอา

2.2.3 คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ซึ่งต้องปรากฏกับการกระทำ

การกระทำ-รับ และคำกริยาอื่นซึ่งมักจะเป็นคำกริยาบอกทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏกับ การกระทำอื่นอีก ก+ ท+ กริ

คำกริยาประเภทนี้ต้องปรากฏในประโยคที่มีค่านามอย่างน้อย 2 หน่วย โดยมีการกระทำผู้กระทำเป็นการที่ 1 และการกระทำผู้รับเป็นการที่ 2 และมีคำกริยาบอกทิศทางปรากฏอยู่หลังการกระทำผู้รับเสมอ

คำกริยาประเภทนี้มีความหมายบ่งบอกการกระทำของนามที่เป็นการกระทำผู้กระทำ กระทำค่านามที่เป็นการกระทำผู้รับ ให้เคลื่อนที่โดยไม่เจาะจงว่าเป็นการเคลื่อนที่จากที่ใด หรือเคลื่อนที่ไปที่ใด

ตัวอย่าง

หา แม่ หา น้อง ไป — ก+ ท+ กริ

คำกริยาบอกทิศทาง "ไป" ซ้ายคำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ "หา" ว่าเป็นการ "หาน้องไปกับแม่" นั่นเอง

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ประเภทนี้ เท่าที่พบในข้อมูลมี 1 คำ ได้แก่ หา

จะเห็นได้ว่า การจำแนกคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ โดยพิจารณาการปรากฏกับคำอื่น ๆ มีส่วนช่วยให้เห็นลักษณะบางประการของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่แต่ละประเภทย่อยได้อย่างชัดเจน คำกริยาบางคำมีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีคำที่ใช้รวมต่างกัน การจำแนกคำกริยาควยวิธีดังกล่าวจึงเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาคนควา เรื่อง การใช้คำกริยา ไม่เฉพาะแต่คำกริยาบอกการเคลื่อนที่เท่านั้น คำกริยากลุ่มอื่น ๆ อีกไม่น้อยก็น่าจะจำแนกตามวิธีนี้ได้